

Батыш менен Чыгышты
бириктирген Лагман
Orta Asya'dan Avrupa'ya
Uzanan Lağman

T.C. Başbakan
Yardımcısı Beşir Atalay
КТМУ'ю Ziyaret Etti
Түркиянын вице
премьер-министри
Бешир Аталай Манаста

Manas

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Öğrenci Uygulama Gazetesi
Aralık / Декабрь 2013 • Жыл/Үй: 11 • Сан/Сай: 44 • <http://media.manas.kg>

Анжелика Бекболиева:

Женнифер Лопестин ордунда болгум келбейт

БИРДИКТҮҮ МЕДИА ПЛАТФОРМАСЫ ТҮЗҮЛӨТ

3. Türk Dili Konuşan Ülkeler ve Topluluklar Medya Forumu Düzenlendi

“Салттуу жалпыга маалымдоо каражаттарынын түзүлүшү жана заманбап ЖМКлар” темасындагы Түрк тилдүү өлкөлөрдүн жана коомчулуктардын 3-медиа форуму Бишкектеги Жаннат Ресорт мейманканасында 8-9-ноябрда өткөрүлдү.

Kırgızistan'ın başkenti Bıŝek'te Türkiye Başbakanlık Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü, Türk Dili Konuşan Ülkeler Medya Platformu (TURKMEP) ile Kırgızistan Kültür ve Enformasyon Bakanlığı işbirliğiyle Jannat Resort Otel'de düzenlenen Türk Dili Konuşan Ülkeler ve Toplulukları Medya Forumu 8 – 9 Kasım 2013 tarihinde gerçekleştirildi.

КЫЗЫКТАРГА БАЙ
ЭГИЗДЕР ДҮЙНӨСҮ
Hayatın Gizemli
Yaratılışı: İKİZLER

Anjelika Bekbolieva:
Jennifer Lopez'in yerinde
olmak istemezdim

...0

Редактордон

Сүйүктүү «Манас» гезитинин окурмандары,

Ушул колуңуздагы сандан баштап, «Манас» гезитинин жалпы жамааты жаңы курам менен жаңыча иш алып барууга кадам таптады.

Сиздер менен «Манас» гезитинин жакында эле жетишкен ийгилиги менен бөлүшө кетсем. Түркиянын Айдын Доган фонду тарабынан жыл сайын уюштурулуучу Жаш журналисттердин жарышмасында гезитибизде үзүрлүү эмгектенген дизайнер Дильшад Маткулов финалга чыкты. Кесиптешибизди гезитибиздин жамаатынын атынан куттуктап, мындан аркы иштерине да ийгиликтерди каалайм.

Гезитибиздин бул санында кабарчыларыбыз тарабынан даярдалган кызыктуу кабарлар орун алды. Айрыкча «Ашкана» рубрикасында, Асель Солпуеванын «Батыш менен Чыгышты бириктирген лагман» аттуу макаласында лагман тамагы тууралуу кызыктуу маалыматтарды окуй аласыздар. Айта кетсем гезитте окуу жайыбыздагы эң маанилүү делген жаңылыктарга гана орун берилди. Мындан тышкары Кыргызстандын атактуу ырчысы Анжелика Бекболиева жана балбан Таишайнар менен болгон маектер сиздерди кайдыгер калтырбайт деген ишеничтемин.

Ошондой эле Манас гезитинин кабарчылары тарабынан даярдалган акыркы жаңылыктарды «www.media.manas.kg» сайтынан окуй аласыздар. Мындан кийин ар бир айда жаңы сан чыгарууга белсенип жатабыз. Гезитибиздин өнүгүшү үчүн окурман катары сиздин да сунушпикириңиз биз үчүн абдан маанилүү. Гезитке сын-пикир, каалоо-тилек жана сунуштарыңыз болсо гезитте көрсөтүлгөн e-mail дарегине жөнөтсөңүз болот. Ар дайым кызматташууга даярбыз.

Терең урматтоо менен...

Эрнест Кубатов

Editörden

Sevgili Manas Gazetesi okurları,

Yeni öğretim yılıyla birlikte yenilenen Manas Gazetesi, yeni çalışma ekibiyle sizlerin karşısına birçok yenilikle çıkıyor.

Sizlerle Manas Gazetesi'nin yeni başarılarını paylaşmak istiyorum. Aydın Doğan Vakfı tarafından her yıl düzenlenen Genç İletişimciler Yarışması'nda Manas Gazetesi'nin tasarımcısı Dilşad Matkulov tasarımı dalında finale çıktı. Arkadaşımızı bu başarısından dolayı tebrik ediyor ve başarılarının devamını diliyorum.

Bu sayımızda ilginizi çekecek olan haberlere yer vermeye çalıştık. Örneğin gazetemizin mutfak bölümünde arkadaşımız Asel Solpueva'nın "Orta Asya'dan Avrupa'ya Uzanan Lağman" adlı çalışmasında, lağman yemeğinin bilinmeyen yönlerini ortaya koymaya çalıştık. Şunu da belirtmeliyim ki gazetemizde üniversitemizdeki önemli gelişmelerden derlenen haberlere de yer verdik. Kırgızistan'ın ünlü şarkıcısı Anjelika Bekbolieva ve Herkül Taşçaynar ile yapılan röportajlar sizin oldukça ilgisini çekeceğini umuyorum.

Bunun yanı sıra Manas Gazetesi'nde çalışan muhabirlerimiz tarafından hazırlanan ülkemiz ve dünyada olup biten haberleri «www.media.manas.kg» sitesinden okuyabilirsiniz. Bundan sonra her ay yeni bir sayı ile sizlerle tekrar görüşebilmeyi umuyoruz. Gazetemizin sürekli gelişmesi için siz değerli okuyucularımızın görüşleri bizim için çok önemlidir. Bu sebeple olumlu ya da olumsuz her türlü görüş ve eleştirilerinizi sayfamızda yer alan e-posta adresimize göndermenizi bekliyoruz.

Saygılarımla...

Ernest Kubatov

Түркиянын вице премьер-министри Бешир Аталай Манаста

Mustafa AKARSU

Эрмек Темирбек уулу

Кыргызстанга иш-сапары менен келген Түркиянын вице-премьер министри Бешир Аталай 8-ноябрда КТМУга келди. Анын катышуусунда атайын жыйналыш өткөрүлдү.

Университеттин ректору проф. док. Себахаттин Балжы, проректор проф. док. Асылбек Кулмырзаев, Бешир Аталай жана КТМУ камкорчулар кеңешинин төрагасы Кемаль Мадеоглуна кампусту көрсөтүү менен бирге жетишкендиктер тууралуу маалымат беришти. Себахаттин Балжы Түркия жана Кыргыз өкмөттөрүнүн материалдык жана моралдык колдоосу менен университет өнүгүп келе жатканын жана окуу жай билим берүүдөн тышкары калкка кызмат кылган

бир мекеме болушу зарылдыгын белгиледи. Ошондой эле университеттин ректору Кыргызстан жана Орто – Азияга кызматы жана анын инфраструктурасы тууралуу маалымат берип, Бешир Аталайдын Манаска болгон сапары жана көргөзгөн колдоолору, университеттин өнүгүшүнө эбегейсиз зор салым экендигин баса белгиледи.

Вице-премьер министри Бешир Аталай: "Алгачкы күндөрдөгү абал менен азыркы күндөгү өнүгүү арасында чоң

айырмалар болгондугу, өзгөчө акыркы 3-4 жылда факультеттердин имараттары, жатакана жана башка инфраструктурасы өтө тез өнүгүп жаткандыгы мени абдан кубандырат. Университеттин акыркы жылдарда жеңген долбоорлорду жакындан кароодобуз" - деди. Себахаттин Балжыны ректордук кызматын баштагандан бери тааныгандыгын айткан Бешир Аталай: "Ректор - баалуу эмгектери менен алдыга чыккан агайыбыз. КТМУ бир гана Кыргызстан жана Түркия-

дан келген студенттерди эмес бүткүл Борбордук Азиядан келген студенттерди окутуу менен жылдызы жанган алдыңкы университет. КТМУга биз ар дайым моралдык жана материалдык колдоо көрсөтүүнү улантабыз" – деп кошумчалады.

Жыйналыштан соң Коммуникация Факультетинин телестудиясында TRT AVAZ каналына түз эфир жасалып, университет тууралуу жакшы пикирлер жана тилектер айтылды.

T.C. Başbakan Yardımcısı Beşir Atalay KTMÜ' yü Ziyaret Etti

Ömer Küfrevi

Kırgızistan temaslari kapsamında T.C. Başbakan Yardımcısı Beşir Atalay 08 Kasım 2013 tarihinde KTMÜ'yü ziyaret etti. Senato Salonu'nda Beşir Atalay'ın katılımıyla bir toplantı düzenlendi.

Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Sebahattin Balcı ve Rektör Vekili Prof. Dr. Asilbek Kulmırzayev, Beşir Atalay ve Mütevelli Heyet Başkanı Kemal Madenoğlu'na üniversite yerleşkesini gezdirerek gelişmeler hakkında bilgi verdi. Üniversiteyle ilgili bilgiler veren Rektör Sebahattin Balcı, KTMÜ Türkiye ve Kırgızistan Cumhuriyetleri'nin verdiği maddi ve manevi desteklerle her geçen gün büyüyerek geliştiğini dile getirdi. Eğitim-öğretimin yanında halka hizmet eden bir kurum olduklarını, Kırgızistan'da ve Orta Asya'da sunduğu hizmetlerin yanı sıra altyapısıyla adından çok söz ettiren Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi'ne yaptıkları bu anlamlı ziyaret ve verdikleri desteğin, üniversitenin gücüne güç kattığını söyledi.

T.C Başbakan Yardımcısı Beşir Atalay ise yaptığı konuşmada: "İlk gelişimle bu gelişim arasında KTMÜ'da büyük değişiklikler olduğunu, özellikle son 3-4 yılda fakülte binalarıyla, yurtlarıyla ve altyapısıyla hızla gelişen

bir kampus üniversitesi gördüğümü bundan büyük memnuniyet duyduğumu açıkça belirtmek istiyorum. Manas Üniversitesi'ni yakından takip ederek başardığı büyük projeleri ve son yıllarda yaşanan büyük gelişmeleri de yakından takip etmekteyiz" dedi. Manas Üniversitesi sadece Kırgızistan ve Türkiye'den gelen öğrencilerle değil başta Orta Asya olmak üzere birçok ülkeden gelen öğrencilerin bir araya geldiği, birleştiği, Orta Asya'da ön sırada yer alan, yıldızı her geçen gün daha da parlayan uluslararası bir üniversitedir. Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi'nin Türkiye olarak biz her zaman yanındayız, her zaman maddi ve manevi olarak desteklemeye devam edeceğiz" dedi.

Bakan Atalay toplantının ardından İletişim Fakültesi Televizyon Stüdyosu'nda TRT AVAZ'da canlı yayınlanan programa katılarak üniversite ile ilgili görüş ve dileklerini belirtti.

Саламат Иманов

Кыргызстанда алгачкы ирет “Заманбап айыл чарба технологиялары жана өсүмдүктү азыктандыруу” деп аталган эл аралык айыл чарба конгресси 1 – 3 - октябрда КТМУда өткөрүлдү.

Конгресс Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин, КР айыл чарба жана мелиорация министирлигинин, Түркия тамак аш, айыл чарба жана мал чарбачылык министирлиги жана Түрк тилдүү мамлекеттердин кызматташтык кеңешинин колдоосу менен уюштурулду. Түркия, Азербайжан, Казакстан, Түркмөнстан, Өзбекстан, Индонезия жана башка өлкөлөрдөн 500 академик жана 300 гө жакын ишкер катышып, айыл чарба техникаларынын жана үрөөндөрүнүн көргөзмөсү да өткөрүлдү.

Конгресске КР Айыл чарба жана мелиорация министри Чынгызбек Узакбаев, Түркиянын Түркия Өкмөтүнүн караштуу стратегиялык өнүктүрүү бөлүмүнүн жетекчиси Энвер Аксой, Түркиянын Кыргызстандагы эчилигинин өкүлдөрү, КТМУ ректору проф. док. Себахаттин Балжы, проректор проф. док Асылбек

Кулмырзаев, академиктер жана айыл-чарба компанияларынын өкүлдөрү катышты.

КТМУнун ректору поф. док. Себахаттин Балжы: Эл аралык деңгээлдеги айыл чарба конгрессинин университетте өткөрүлүшү, окуу жайдын жалгыз гана билим берүү менен чектелбестен коомчулукка кылган кызматы экенин билдирди. “Заманбап айыл чарба технологиялары жана өсүмдүктү азыктандыруу” конгресси өлкөдөгү айыл чарбанын өнүгүшүнө чоң салым кошоорун кошумчалады.

Конгресс илимий жана бизнес болуп эки бөлүктөн турду. Илимий бөлүгүнө 660 адам катышып, ар бир окумуштуу бул тармакта өзүнүн кошкон салымын, ачылыштарын, илимий докладдарын сунуштады. Эң актуалдуу талкууланган маселелер: топурактын өндүрүмдүүлүгү, түшүмдүүлүгү туура-

луу болду. Ошондой эле жаңы технологиялар, жер семирткичтер, био жер семирткичтер, алардын түрлөрү, аларды колдонуу, айыл чарбадагы жаңы технологиялар, суу ресурстарын сарамжалдуу пайдалануу жана экологиялык таза продукцияларды алуу үчүн заманбап ыкмалар жөнүндө каралды.

Бизнес форумга айыл чарба тармагындагы белгилүү компаниялардын өкүлдөрү катышып, өздөрүнүн айыл чарба технологияларын жана ар кандай агро үрөндөрүн(продукция) көргөзмөгө коюшту. Катышуучулардын айыл чарба илимине кошкон салымдары, чоң эки томдон турган илимий “Май жана суу” аттуу англис тилиндеги китепте жыйналып, ар бир катышуучуга таркатылды.

Манаста эл аралык айыл чарба конгресси өткөрүлдү

Manas Üniversitesi'nden Kırgızistan Tarımına Destek

Ömer Küfrevi

Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi'nde 1-3 Ekim 2013 tarihleri arasında 1. Orta Asya Modern Tarım Teknikleri ve Bitki Besleme AGRICASIA 2013 Kongresi gerçekleştirildi.

Kongre, Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi'nin ev sahipliğinde, Kırgızistan Tarım ve Sulama Bakanlığı, Türkiye Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Başbakanlık Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı'nın öncülüğünde gerçekleştirildi. Kongreye Kırgızistan Cumhuriyeti Tarım ve Sulama Bakanı Cıngızbek Uzakbayev, T.C. Tokat Valisi Mustafa Taşkesen, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanı Enver Aksoy, T.C. Bişkek Büyükelçiliği mensupları, KTMÜ Rektörü Prof. Dr. Sebahattin Balcı, Rektör Vekili Prof. Dr. Asilbek Kulmırzayev, tarım şirketleri, akademisyenler, öğrenciler ve basın mensupları katıldı.

Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan, Türkmenistan, Özbekistan Endonezya ve Batı ülkelerinden yaklaşık 500 akademisyen ile 300'e yakın işadamlarının katılımıyla gerçekleşen kongrede bilim ve iş dünyası bir araya geldi. Çeşitli tarım makineleri ve ürünlerinin sergilediği fuar, Kırgızistan halkından büyük ilgi gördü.

KTMÜ Rektörü Prof. Dr. Sebahattin Balcı kongrede yaptığı konuşmada: “Üniversitelerin eğitim ve öğretimin yanı sıra bir diğer önemli görevi de halka hizmettir. Bugün bu üniversitede Türkiye ve dünyanın değişik ülkelerinden gelen bilim insanları ve iş dünyası temsilcileri; bilgi ve tecrübeleriyle başta bulunduğumuz coğrafya olmak üzere komşu ülkelerin tarımının da gelişmesine ilerlemesine, Kırgızistan halkına, çiftçisine, üreticisine katkılar sağlayacağına inanıyorum. Biliniyor ki Kırgızistan çok bakir ve verimli bir coğrafya'ya sahiptir. Orta Asya'nın tarıma elverişli olan topraklarına sahip olduğu bilinmektedir. AGRICASIA 2013 Kongresi ve İş Formu'nun planlanmasında ve düzenlenmesinde K.C. Tarım ve Sulama Bakanı Cıngızbek Uzakbayev başta olmak üzere emeği geçen herkese teşekkür ediyorum” dedi.

Kırgızistan Cumhuriyeti Tarım ve Sulama Bakanı Cıngızbek Uzakbayev, Bu önemli Kongre ve İş Formu'nun düzenlenmesinden ötürü Türkiye Cumhuriyeti hükümetine, Türk bilim adamlarına, işadamlarına ve Kırgızistan Tür-

kiye Manas Üniversitesi'ne teşekkür ederek konuşmasına başladı. Kırgızistan'da böyle bir kongrenin ilk defa düzenlenmesinden ötürü kıvanç duyduğunu dile getiren Bakan Uzakbayev, kongreye 650'den fazla bilim adamı ve bir o kadar da işadamlarının katıldığını söyledi. Tarımın gelişmesi için uygun doğa ve iklim koşullarına sahip Kırgızistan'ın tarım alanında sorunların çözümü konusunda Türkiye ile birçok ortak projeyi gerçekleştirdiğini belirtti. Türkiye'nin yardımları sayesinde Kırgızistan'da 300 binin üzerinde ziraat işletmesinin ve tarım üreticilerinin gelişmeye başladığını ifade etti. Kırgızistan'da tarım ürünleri üretiminin geliştirilmesi, modern teknolojiler ve uluslararası gıda güvenliği standartlarının uygulanması, tarım ürünleri pazarlarının geliştirilmesi amacıyla Türkiye'nin tecrübesinden yararlandıklarını kaydetti. Bu günde böyle büyük ve bir o kadar önemli bir konferans ve iş forumunun Kırgızistan için büyük katkılar sağlayacağına inandığını söyledi.

БИРДИКТҮҮ МЕДИА ПЛАТФОРМАСЫ ТҮЗҮЛӨТ

Адинай Бердиалиева

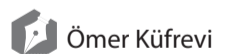
Медиа жыйында Түркия Өкмөтүнө караштуу басма сөз, басылма жана маалымат башкармалыгынын директору Мурат Каракая, Кыргыз Республикасынын Маданият, маалымат жана туризм министри Султан Раев, Азербайжандын пресса Кеңешинин төрагасы Афлатун Амашов, Түрк тилдүү мамлекеттердин кызматташтык кеңешинин башкы катчысы Халил Акынжы жана түрк өлкөлөрүнүн медиа кызматкерлери катышты.

Форумдун негизги максаты Түрк тилдүү мамлекеттердин бирдиктүү медиа платформасын түзүү, ММК өкүлдөрүнүн ортосунда кызматташууга жана тилектештикке багытталган өз ара мамилелерин бекемдөө.

Түрк өкмөтүнө караштуу басма сөз, басылма жана маалымат башкармалыгынын директору Мурат Каракая: “Медиа форум түрк тилдүү мамлекеттер арасындагы мамилени жогорку деңгээлге чыгарууга өбөлгө болот” –деген пикирин билдирди.

Форумдун алкагында Түрк тилдүү өлкөлөрдүн жана коомчулуктардын медиа форумунун башкы катчысы Жандос Асанов кыргызча, казакча, түркчө жана азербайжан тилдеринде маалымат камтыган бирдиктүү сайт түзүү демилгесин көтөрдү. Форумдун соңунда Түрк тилдүү өлкөлөрдүн жана коомчулуктардын кезектеги 4-медиа-форуму Түндүк Кипр Түрк Республикасында өткөрүлөөрү белгилүү болду.

3. Türk Dili Konuşan Ülkeler ve Topluluklar Medya Forumu Düzenlendi

Ömer Küfrevi

Forumun açılışına T. C. Başbakanlık Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürü Murat Karakaya, Azerbaycan Matbuat Şurası Başkanı Aflatun Amashov, Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi (TÜRKPA) Genel Sekreteri Jandos Asanov, Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi Genel Sekreteri Halil Akinci, Kırgızistan Kültür, Turizm ve Enformasyon Bakanı Sultan Raev ve Türk dünyası ve akraba topluluklardan gelen medya yöneticileri ve gazeteciler katıldı.

Yapılan medya formunda Türk dili konuşan ülkeler ve topluluklar arasında ortak tarih, dil, kimlik ve kültüre dayanan köklü ilişkilerin daha da geliştirilmesi amaçlanıyor.

Forumla ilgili gazetemize derlendirmelerde bulunan Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürü Murat Karakaya, düzenlenen forumun katılımcılar açısından oldukça faydalı geçtiğine vurgu yaptı. Türk dünyasında medya sorunlarının çözümünde forumun önemine değinerek, medya forum internet sitesinin yürürlüğe girdiğini belirtti. Türk dünyasındaki gazetecilerin karşılıklı fikir alışverişinde bulunmalarının önemine de değinen Sayın Karakaya iyi yerlere geleceğine inandığını söyledi. 4. Türk Dili Konuşan Ülkeler Medya Forumu'nun da Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yapılacağını belirtti.

“УЯ” тасмасы Коньяны багындырды

Аталган фестиваль Түркиянын Конья шаарында 24-октябрда өткөрүлдү. “Уя” Рахат Саламатованын дипломдук иши болгон. Фотография, афиша жана кыска метраждуу тасма категорияларында жалпысынан 609 чыгарма ат салышкан. Фестивалдын жеңүүчүсү Рахат Саламатова: “Кыска метраждуу тасмалар категориясында 52 тасма катышып, анын ичинен менин тасмам 2-орунга татыды. Бул сыйлык мен үчүн күтүүсүз болду десем да жаңылашпайм. Эң негизгиси аракет кылуу керек экендигин түшүндүм” - деди.

Тасманын режиссерунун айтымына караганда бул эмгеги менен ал, айыдагы кичине бала аркылуу коомдогу ар бир адамдын ордун аныктагысы келген. Фильмде айыл жергесинде, орто үй-бүлөдө жашаган балдардын укугу, алардын жашоого, дүйнөгө, турмушка, келечекке болгон көз караштары жана аруу кыялдары жөнүндө баяндалат.

Эскерте кетсек, “Уя” тасмасы буга чейин “Тынчтык жана макулдук” аттуу даректүү тасмалар фестивалында 1-орунду алган.

Элнура Ташбаева

КТМУнун бүтүрүүчүсү Рахат Саламатованын “Уя” аттуу тасмасы Түркияда өткөрүлгөн эл аралык “Бактылуу үй-бүлө” фестивалында 2-орунга татыктуу болду.

Yuva Konya'yı Fethetti

Elnura Taşbayeva

Türkiye'nin Konya şehrinde, 24 Ekim 2013 tarihinde gerçekleştirilen 'Mutlu Aile' Festivali'nin film dalındaki yarışmasına lisans bitirme tezi olarak hazırladığı 'Yuva' adlı filmi ile katıldı. Ulusal fotoğraf, afiş ve kısa film dallarında toplam 609 eserin olduğunu belirten yönetmen: “Kısa film dalında ise 52 film katıl-

dı. Benim filmim ikinciliği kazandı. Bu ödül benim için beklenmedik bir sonuç oldu, işin açıkçası dereceye gireceğimi hiç düşünmemiştim. En önemlisi de çaba göstermenin karşılıksız kalmadığını anladım” dedi.

Yönetmen Rahat Salamatova, filmdeki küçük çocuğun yardımıyla toplumdaki her insanın yerini be-

lirtmek istemiş. Filmde köy ortamında yaşayan çocukların hakları, onların yaşama, dünyaya ve geleceğe olan bakış açıları ile hayalleri tanımlanıyor.

“Yuva” filmi daha önce de “Barış ve Uyum” adlı belgesel film festivalinde birinciliği kazanmıştı.

Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi mezunu ve gazeteci Rahat Salamatova, Yuva filmi ile 2. Uluslararası 'Mutlu Aile' Festivali'nde ikincilik ödülünü kazandı.

"Манас" гезитинин дизайнерине Түркиядан сыйлык

Манас гезитинин дизайнери Дильшад Маткулов Түркиянын Айдын Доған фонду тарабынан уюштурулган Жаш журналисттердин жарышмасында финалга чыкты.

медиа.манас

Түркиянын Стамбул шаарында өткөрүлүүчү бул жарышма жыл сайын медиа тармагында иштеген студент журналистерге колдоо көрсөтүү максатында уюштурулуп келет. Айдын Доған фонду бул жылы 25-Жаш журналисттердин жарышмасын өткөрүүдө.

Жарышмада КТМУнун коммуникация факультетинин бүтүрүүчүсү Дильшад Маткулов гезитти жасалгалоо тармагында ат салышкан. Анын “Жапон

маданиятынын жумалыгы” аттуу эмгеги байгелүү орунга татыктуу деп табылды. Жарышманын жыйынтыгы ушул жылдын декабрь айында Стамбулда өткөрүлө турган сыйлык тапшыруу аземинде белгилүү болот.

Белгилей кетсек, Дильшад Маткуловдун эмгектери АКШнын Колумбия штатындагы Миссури университетинин SSND конкурсунда да бааланган.

Manas Gazetesi Tasarımcısına Türkiye'den Ödül

Manas Gazetesi'nin tasarımcısı Dilşad Matkulov Aydın Doğan Vakfı tarafından düzenlenen Genç İletişimciler Yarışması'nda finale kaldı.

медиа.манас

Eğitime verdiği önem ile tanınan Aydın Doğan Vakfı nitelikli medya çalışanı yetiştirmesine katkı sağlamak amacıyla her yıl geleneksel olarak düzenlediği Genç İletişimciler Yarışması'nın yirmibeşincisini düzenledi. Bu yarışma, medya alanında sürekli gelişimi teşvik ederek, iletişim fakültesi öğrencilerinin medyanın çağdaş liderleri olarak yetiştirmesine de katkı sağlıyor.

Yarışmaya 'Japon Kültürü Haftalığı' tasarım çalışmasıyla katılan KTMÜ İletişim Fakültesi mezunu Dilşad Matkulov finale kaldı. Yarışmada dereceye girenler aralık ayı sonunda İstanbul'da düzenlenecek ödül törenine katılacak.

Hatırlayacak olursak Dilşad Matkulov geçtiğimiz dönem ABD'nin Kolumbia Eyaleti'ndeki Misir Üniversitesi tarafından düzenlenen SSND Yarışması'na da katılmıştı.

Фарида Сейталиева
Асылбек Бактыбеков

Толук аты-жөнү: Доолбекова Адила
Жээнтаевна

Туулган жылы: 29-апрель, 1988-жыл

КТМУда окуган жылдары: 2005-2010

Бөлүмү: Журналистика

Adı Soyadı: Adila Doolbekova
Ceentayevna

Doğum Tarihi: 29 Nisan, 1988

КТМУ'de Eğitim Aldığı Yıllar: 2005-2010

Bölümü: Gazetecilik

Farida Seytaliyeva
Asilbek Baktibekov

Адила Доолбекова:

“ӨЗҮМДҮ АДИС КАТАРЫ ӨНҮКТҮРӨ АЛДЫМ”

TRT TÜRKTE BİR MANASLI

Ар санда жарык көргөн “Экс-студент” рубрикасында КТМУну бүтүрүп, өз тармагында ийгиликтерди багындырган бүтүрүүчүлөр тууралуу жазылып келет. Бул ирет “TRT Түрк” каналынын Кыргызстандагы өкүлчүлүгүнүн продюссери, убагында “Манас” гезитинде башкы редактор болуп иштеген Адила Доолбекова бизде мейманда.

Her sayıda yayınlanan ‘Eski öğrenci’ bölümünde Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi’ni bitirip, kendi alanında başarılı olan mezunlarımızla röportaj yaparak, sizlere tanıtıyoruz. Bu sayımızda Kırgızistan’daki TRT Türk Kanalı’nın yapımcısı ve daha önce Manas Gazetesi’nde çalışan Adila Doolbekova ile görüştük.

“МАНАС” ГЕЗИТИНИН ЖААМАТЫ МЕНИН ҮЙ-БҮЛӨМ

Даярдоо курсунда окуганымда жатаканада жашачумун. Чөйрөгө көнө албай, өзүмдүн кесибим жакпай, кыйналып жүрдүм. Дубал жакты карап алып эле ыйлай берчүмүн. Кийин университеттин радиосунда иштеген Жыдызбек агай университеттин мүмкүнчүлүктөрүн айтып берди. Өзүмдү алаксытайын деген максат менен “Манас” гезитине келдим. Редакциядагы атмосфера, жамаат аябай жагымдуу, алар менин үй-бүлөм болуп калды. Таңдан кечке чейин күнүбүздү ошол жактан өткөрчүбүз. Окуумду бүткүчө ушундай системага көнүп калдым.

ӨЗҮМ ЖОКТО РЕДАКТОР БОЛУП...

Бир күнү мен эжеме жардам берейин деп сабакка келбей калдым. Жаңылбасам ал күн шаршемби күн болчу. Эртеси күнү эртең менен күндөгүдөй эле сабакка келип, редакцияга кирсем бардыгы “Куттуктайбыз!”, - деп кол чаап калышты. Көрсө мен жокто гезитке редактор кылып шайлап коюштур. Өзүм тартипти сүйгөн адам болгондуктан “Манас” гезитине жаңы эрежелерди түзүп, талапты катуу койдум. Ошентип, өзүм жокто редактор болуп калганым эсимде.

УНИВЕРСИТЕТТЕГИ СЫЙЛЫГЫМ

2008-жылы Түркиядагы Айдын Доган фонду тарабынан уюштурулган жаш журналисттер сынагында гезитти жасалгалоо боюнча Зарина Жусупова экөөбүз 3-орунга татыктуу болдук. Бул сыйлыкты алуу максаттарымды орундатууга чоң түрткү берген эң алгачкы жетишкендигим болду.

ТӨРТ ЖЫЛ ДЗЮДО МЕНЕН МАШЫККАМ

Гезиттен сырткары дзюдо менен алектенчүмүн. Машыгуулар БГУнун спорт залында өткөрүлөөр эле. Спорттун бул түрү менен 4 жылга жакын машыктым, кийин ден соолугума байланыштуу четтеп кеттим. Агайыбыз физикалык жактан гана эмес, моралдык жактан да бизге көп нерсени үйрөттү. “Иттерге тийишпегиле, иттерди каппагыла!”, - деп тажабай айтчу. Эгерде сырттан башка бирөөлөргө тийишип, мушташып кетсек кыз-эркегин аябай шланга менен көгөртө чабат эле.

Жаңы жыл күнү курбум экөөбүз кечинде үйгө келе жатканбыз. Бир убакта мас абалындагы мырзалар тийишип калышты. Ачууланып бирөөсүн көтөрө чапсам колу сынып кетти. Окуя болгон жерден артты карабай качып жөнөдүк. Бир жумадай коркуп, тиги мырза качан, кайсы жерден мени таап сабап кетет деп коркуп жүрдүм. Бир күнү агайга барып «Агай, мен бир итти каап алдым...», - деп болгонун болгондой айтып бердим. «Азаматсың! Бирок экинчи иттерди каппай жүр!» - деп койду. Шланга менен чаппаганына сүйүнүп, артты карабай кетип калдым.

ИШКЕ КИРГЕНДЕ ДИПЛОМДУ КАРАШПАЙТ

Азыр кайсы гана университетти бүтүрбө, ишке киргенде сенин дипломуң карабайт. Сенин жөнөдүмдүгүңө, тажрыйбаңа көңүл бурушат. Диплом жөн гана документ катары саналып баратат.

МАНАС ГАЗЕТЕСИ БЕНИМ АЙЛЕМ

Hazırlık sınıfında okurken öğrenci yurdunda yaşıyordum. Bu ortama önceleri alışamadım, okuyacağım bölümü sevmiyordum ve çok zorlanıyordum. Uyuduğum zamanlar kimse görmesin diye duvara dönüp ağlıyordum. Sonra üniversitenin radyosunda çalışan Spiker Cıldızbek Bey üniversitenin olanaklarından nasıl faydalanacağımızı öğretti. Vaktimi değerlendirmek amacıyla Manas Gazetesi'ne geldim. Gazete odasındaki atmosferi ve orda çalışan tüm öğrencileri çok beğendim. Artık onlar benim ailem oldu. Sabahtan akşama kadar gazete odasında çalışıyorduk.

HABERİM OLMADAN EDİTÖR OLDUM

Bir gün ablama yardım etmek için gittim ve o yüzden derse gelmedim. Yanılmıyorsam günlerden Çarşambaydı. Ertesi gün her zamanki gibi derse geldim. Gazete odasına girdiğimde herkes ‘Tebrikler’ diyerek beni alkışladı. Meğerse ben yokken gazeteye beni editör olarak seçmişler. Düzeni seven biri olarak Manas Gazetesi'nde katı kurallar oluşturup, yeni bir düzen oluşturdu. O günlerden aklımda kalan, katılmadığım toplantıda editör seçilmem.

ÜNİVERSİTEDEKİ ÖDÜLÜM

2008 yılında Türkiye’de gerçekleşen Aydın Doğan Genç İletişimciler Yarışması’nda gazete mizanpajı kategorisinde Zarina Cusupova ile birlikte 3. olduk. Bu ödül benim amaçlarımı gerçekleştirmemde yol gösteren ilk ödülüm oldu.

4 YILDIR JUDO’YA GİDİYORDUM

Gazetenin dışında judo’ya gidiyordum. Antremanlar Bıkkok Edebiyat Üniversitesi’nin Spor Salonu’nda gerçekleşiyordu. Bu Sporla yaklaşık 4 yıl uğraştım, sağlık sorunlarımdan dolayı devam edemedim. Hocamız her anlamda bize birçok şey öğretti. ‘Kötülere dokunmayın, kötülerle uğraşmayın!’ diye her zaman bize telkinde bulunurdu. Dışarıda başka birileriyle kavga ettiğimizi duyduğunda kız erkek demeden hortumla, sırtımız mosmor olana kadar vuruyordu.

Yılbaşı gecesi arkadaşım ile eve gidiyorduk. Bir anda etrafımıza birkaç sarhoş toplandı ve bize sataşmaya başladı. O an sinirlenip birisini tutup yere düşürdüm ve adamın eli kırıldı. Olay yerini arkamıza bakmadan koşarak terk ettik. Bir hafta boyunca o adamın gelip bizi bulup bize saldıracağı korkusuyla yaşadım. Bir gün hocama gidip ‘Hocam, ben kötü birini dövüp ordan kaçtım dedim.’ ‘Aferin! Ama, bundan sonra kötülere bulaşma diye nasihat etti.’ Hortumla dövceğini düşünmüştüm ama bunu yapmadı, bende sevinerek yanından hemen uzaklaştım.

TEORİYE GÖRE PRATİK ÖNEMLİ

Şunu çok iyi bilmemiz gerekiyor ki önemli olan diploma değil yetenek ve becerilerdir. Bu zamanda sen hangi üniversiteyi bitirmişsin pek önemli değil, işe girdiğinde senin diplomana bakmayorlar. Senin yeteneğine ve nasıl pratik yaptığına bakıyorlar. Çünkü diploma sadece olması gereken bir doküman konumundadır

“КЫРГЫЗ ИНТЕРНЕТНИН БУЛЬДОЗЕРИ”

Алтынай Жумалиева
Жыпара Дөөтказы кызы

Алгачкы кыргыз тилиндеги интернет сайтты чыгарган, "веб желеде" акча табууну да биринчилерден болуп өздөштүргөн Жаныбек Жанызак менен таанышып алыңыз.

azattyk.kg

Altınay Cumaliyeva
Cıpara Döötkaızı kızı

Canıbek Canızak:
‘ÇEVRENİZDEKİLERİN
EĞİTİM SEVİYESİNİ
YÜKSELTMEDEN
SİZİN EĞİTİMİNİZ
HIÇBİR ANLAM
İFADE ETMİYOR.

- Саламатсызбы, алгач өзүңүздү тааныштыра кетсеңиз?

- Мен өзүмдү жазмакер, басмакер деп тааныштырат элем, бирок кесибим боюнча тилчи-мин.

- Жазмакер, басмакер деп калдыңыз, жазуучу менен жазмакердин эмне айырмасы бар?

- Жазмакер менен жазуучунун ортосунда чоң деле айырма жок. Болгону СССР убагында жазуучулар союзуна мүчө болгондор жазуучу деп саналар эле. Тилекке каршы мен ага мүчө болбогондон кийин өзүмдү жазмакер эле деп эсептейм.

- Кыргыз тилиндеги сайттарды негиздөөгө кандайча аралашып калдыңыз?

- Алгач 1998 –жылы мен өзүм гезит чыгарчумун, ошол эле маалда ичкиликке берилип кеткен элем. Анын айынан гезитим да жабылып калды. Күндөрдүн биринде америкалык фонд менен байланышып калдым. Кызыгы алар акча төлөп, элге интернетти үйрөтүшөт экен. Адеп укканымда: “Эмне үчүн булар бекер окутканы аз келгенсип, тескеринче акча төлөп үйрөтүшөт?,”-деп ойлоп жүрдүм. Алардын да өз кызыкчылыктары бар экен. Кийин

ошол эле фонд демөөрчүлүк кылып, сайт ачып беришти. Ошентип 2000- жылы 18-августта “Асаба” гезитинин биринчи санын сайтка чыгардым.

- Алгач кыргыз алфавитиндеги “ө”, “ү”, “ң” тамгаларын терүүдө кыйынчылыктар болдубу?

-Албетте, болду. Анткени, клавиатурада ал кезде бул тамгалар жок болчу. Тамгаларды жазыш үчүн ар кандай ишарат белгилерди колдонуп жүрдүм. Бара-бара ал тамгаларды кантип жазууну өздөштүрдүм. Кийин “ө”, “ү”, “ң” тамгаларын шрифтке коючу программа түзүп чыктым. Эми азыр таң калам, азыркыларда ардануу деген жок, жөнөкөй эле мисал: “көрүшүү” деген сөздүн ордуна “корушуу” деп жазып алып, окуй беришет.” Баарын чайнап берип атсаң да, ошону жуткандан эринишет”(күлүп). Мисалы корейлер, кытайларчы? Алардын бир эле тамгасын жазыш үчүн үч-төрт клавиатураны басыш керек. Алар аны сопсонун эле кылып жатышат. Биздикилерге түшүнбөйсүң...

- Кыргыз тилдүү интернет үчүн эмгегиңиз мамлекет тарабынан бааландыбы?

- Негизи, мен сыйлыкка көп маани бербейм. Бирок, чынын айтыш керек, эч ким баалаган

жок. Тескерисинче башка өлкөлөр эмгегимди анча-мынча болсо да баалап келишет. Мисалы, басма сөз жыйынында орустар мага “Кыргыз интернетинин бульдозери” деген сыйлык беришкен. Мындан сырткары интернетти үйрөткөн америкалык фонд 150 доллар сыйлык берген. Ал учурда бул чоң акча эле. Ошол акча менен К.Юдахиндин 5 томдук сөздүгүн, Кыргыз-совет энциклопедиясынын 6 томдугун жалпысынан 3 миң бетти сайтка киргиздим.

- Кыргызстандагы окуу куралдары тууралуу айта кетсеңиз?

- Кыргыз басмасы күндөн-күнгө өнүгүп жатат деп айта алам. “Турар”, “Бийиктик” “Бакыт”, “Максат” жана башка басмалар жигердүү иштеп жатышат. Алгач мен дагы жеке кызыкчылыгым үчүн китеп чыгарууну ойлогом. Качан гана мектептердеги китептердин абалын көргөндөн кийин бул оюм өзгөрдү. Тилекке каршы отуз окуучунун бешөөндө гана китеп бар экен. Бул шаардагы мектептен мисал. Ал эми айылдагы мектептерде бул абал кандай экени айтпаса деле белгилүү. Ушундан улам мен ар бир окуучуга жеткидей, түссүз китептерди, эгерде демөөрчү болсо арзан чыгарып береп, окуучуларга бекер таратууну пландарым бар.

Сиз, ilk Kırgızca internet sayfasını açtınız. Bu işe nasıl ve ne zaman başladınız?

1998 yılında ben gazete çıkarırken, çok fazla alkol alıyordum. Bu nedenle gazetem kapatıldı. Bir gün aniden Amerikalı bir vakıfla tanıştım. Onlar para ödeyerek insanlara interneti öğretiyorlardı. Bu olay beni şaşkına çevirmişti: ‘Kendi kendime niçin bunlar hem para verip, hemde kurs veriyorlar’ dedim. Meğer kendi etrafınızdaki insanların eğitim seviyesini yükseltmeden, sizin kendi eğitiminiz hiçbir anlam ifade etmiyormuş. Onlarında kendine göre amaçları vardı. Sonuç olarak bu Amerikalı vakıf internet sitesi açmak için bana yardım etti. 2000 yılında açtığım bu sitede Asaba Gazetesi'nin birinci sayfasını yayınladım.

Kırgız alfabesindeki “ö” “ü” “n”(ң) harflerini bilgisayarda kullanırken zorluklar yaşadınız mı?

Elbette yaşadım. Çünkü o dönemde klavyelerde bu harfler yoktu. Bu harfleri yazmak için çeşitli işaretleri kullanıyordum. Zamanla o harfleri yazmayı öğrenebildim. Sonra “ö, ü, n (ң)” harflerini klavyeye yerleştirmek için bir program geliştirdim. Şimdiki gençlere şaşıyorum. Çok basit bir örnek verecek

Bilgisayar dilini İngilizce'den Kırgızca'ya çeviren Canıbek Canızak, ilk Kırgızca internet sitesini de Kırgızistan'a kazandırdı.

olursam: “Körüşüü” sözcüğünde ü harfi yerine u harfi kullanılarak «Korusuu» yazıyorlar. Her şey hazır ellerine verildiği halde onu doğru kullanmaya üşeniyorlar. Koreliler ve Çinliler sadece bir harfi yazabilmek için üç dört klavye tuşuna birlikte basıyorlar. Onlar erinmeden dillerini en güzel şekilde kullanıyorlar.

Kırgızca bir site yapmak için büyük emek harcamışsınız. Bütün bunlar devlet tarafından nasıl değerlendirildi?

Genelde ben ödüllere o kadar çok önem vermem. Ancak gerçeği söylemek gerekirse benim kendi ülkem tarafından yaptıklarım hiç kayda alınmadı. Tam tersine benim yaptıklarım başka ülkelerin az da olsa değer verdiklerini gördüm. Örneğin bir basın toplantısında Ruslar bana Kırgız İnternetinin Buldozeri diye bir ödül takdim etti. Bunun dışında bana interneti öğreten Amerikalı Vakıf 150 dolarlık bir hediye çekiyle beni ödüllendirdi. Ben o parayla Yudahı'nın 5 ciltlik sözlüğü ile Kırgız Sovyet Ansiklopedisi'nin 6 ciltlik bölümünden 3000 sayfa dijital ortama aktararak internet sitesine koydum.

Kırgız basma eserlerinin durumu nedir? Kırgız internet sitelerinin açılması için yardım edenler oluyor mu?

Kırgızca basılan kitaplar artıyor. Örneğin Turar, Biyiktik, Bakıt ve Maksat yayınları günümüzde birçok kitap basıyor. Yardım edenlerle ilgili çok bir bilğim yok. Ancak bana yardım edenler hiç olmadı.

Son zamanlarda okul kitapları üzerinde çok duruyorsunuz. Bu konuda neler söyleyeceksiniz?

Ben ilk önce kendi ilgilendiğim konularda kitaplar hazırlıyordum. Okullara gidip kitapların durumunu gördükten sonra düşüncelerim değişti. Okul öğrencilerinden sadece % 70'inin okul kitapları var. Bu durum şehirlerde böyle. Köylerin durumunu konuşmaya bile gerek yok. Ben bu nedenle her öğrenciye yetecek kadar renksiz kitapları sponsorlar bulabilirim ucuzca kendi matbaamda basarak, öğrencilere dağıtmayı planlıyorum.

Bize vakit ayırdığınız için teşekkür ederiz.

Кызыктарга бай ЭГИЗДЕР ДҮЙНӨСҮ

Акыркы убакта дүйнө жүзүндө эгиз төрөлгөндөрдүн саны арбып келет. Табияттагы өзгөчө кубулуш болгон эгиздер жана алардын жашоосу ар дайым адамзаты үчүн чоң кызыгуу жаратат. Ушундан улам “эгиздер” тууралуу кызыктарды издеп көрдүк.

Гемеллология - эгиздер жөнүндөгү илим

Эгиздер – энеден бир эле мезгилде эки, үч жана андан көп төрөлгөн балдар. Муну изилдеген илим гемеллология деп аталат. Статистика боюнча дүйнөдө 70 миллиондон ашык эгиз жашайт. Эгиздердин төрөлүшүндө эненин жашы дагы чоң роль ойнойт, тактап айтканда, 30-34 жаштагы айымдар 2 жумурткадагы эгиздерди, ал эми 34-39 жаштагылар үч эгиздерди жарыкка алып келишет. Аймактардын экологиясына жараша эгиздер аз же көп төрөлүшөрүн окумуштуулар изилдеп чыгышкан. Изилдөөчүлөр экологиясы таза аймактарда эгиздер аз төрөлөт, ал эми экологиясы кир аймакта көп төрөлөт деген жыйынтыкка келишкен.

Бир саат айырма менен төрөлгөн учурлар болгон

Эгиздер тууралуу маалымат алуу үчүн “Эне жана баланы коргоо борборунун” төрөт бөлүмүнүн башчысы Руслан Агайдаров: “Бүгүнкү күнгө чейин окумуштуулар бул көрүнүштүн себебин изилдөө менен алек. Бир жумурткадан жана эки жумурткадан пайда болгон эгиздер бар. Бир жумурткадан пайда болгон эгиздер бири-биринен ажыра-

гыс окшош келет. Ал эми эки жумурткадан пайда болгон эгиздер бир туугандай эле көрүнөт. Азыркы мезгилде жасалма уруктандыруу аркылуу да төрөлүп жаткан эгиздер көп. Учурда мындай уруктандыруу бардык адамдарга эле жеткиликтүү болуп калды,” – дейт Р.Агайдаров. Руслан мырза өз тажрыйбасында эгиздер эң узак 1 саат айырма менен төрөлгөн учурлар болгондугун кошумчалады.

“20 мүнөткө улуу болгондуктан ал үчүн өзүмдү жоопкерчиликтүү сезем”

Коомчудукка белгилүү, эгиз актрисалар Медина жана Медина Талипбековалар бири-бирине куюп койгондой окшош болгондуктан көргөн адамдар айырмалай албай кыйналышат. Эгиздердин бири Медина: “Бул жашоодо өзүмө окшош жана жакын адамым бар экени өтө кубандырат. Экөөбүздүн келечекке койгон максаттарыбыз бир жана ар дайым жаңы нерселерди өздөштүрүү менен көп убактыбызды бирге өткөргөнгө аракет кылабыз”-десе, Медина болсо: “Мүнөзүбүз эки башка болгонуна карабастан, бири-бирибизди жарым сөзүбүздөн, көз караштарыбыздан эле түшүнөбүз. Мен Мединадан 20 мүнөткө улуу болгон-

дуктан өзүмдү жоопкерчиликтүү сезем”-дейт.

Эгиз болуп жаралганыбыз үчүн Кудайга миң мертебе ыраазыбыз!

КТМУнун бүтүрүүчүлөрү, учурда “Прогрессивдүү демилгелер” фондунун жетекчилери эгиз ага-инилер Амангелди жана Эсенгелди Жумадиловдорду да кепке тарттык. Алардын бири Эсенгелди: “Мектепте окуп жүргөн кезибиздеги бир окуя эсимден кетпейт. Эгизимдин буту ооруп, ооруканага алып бардык. Ооруканага атамдар эгизимди көтөрүп кирип кетишкен эле. Анан беш мүнөттөн кийин мен ооруканадан чуркап чыгып келе жатсам жаңы эле эгизимди ооруканага жаткызган доктурлар алдымдан чыгып калышып, “Ай, эмне сен басып калдыңбы?”- деп аябай үрөйлөрү учкан (күлүп). Бул окуяны азыркыга чейин эстеп, күлүп калабыз. Экөөбүздү абдан көп алмаштырышат. Бирок көнүп калганбыз, кимибиздин атыбызды атап кайрылбасын, алик алып жада калса сүйлөшө беребиз” - деди. “Экөөбүздүн жашоодогу максатыбыз, багытыбыз, ойлорубуз, тилегибизде айрыма жок” - деп кошумчалады Амангелди.

Эгиздер тууралуу эмне билебиз?

1. Эгиздердин 25 пайызы сологой болушат.
2. 1971-жылы австралиялык 19 жаштагы Жеральдина Бродерик 9 эгиз балалуу болгон. Мындай көрүнүш тарыхта алгачкы жолу болуп, “Гиннес” рекорддор китебине катталган. Баса, “Гиннес” рекорддор китебинин түзүүчүлөрү – эгиздер.
3. Дүйнө жүзүндө эгиздер эң көп төрөлгөн өлкө – Шотландия. Бул өлкөдө ар бир 40-төрөттө эгиздер жарыкка келет.
4. Тарыхта эң оор салмакта төрөлгөн эгиздер – 12 кг 300гр болгон.
5. Көпчүлүк эгиздердин тагдыры окшош болот. Төрөлгөндө эле бири биринен ажыраса да, мүнөзү окшош болуп, окшош ооруга чалдыгып, окшош окуяларга туш болушуп жана бир убакта каза болушат.

Hayatin

Gizemli Yaratılışı: İKİZLER

Yeryüzünde geçen zamanla birlikte dünyaya ikiz olarak gelen çocuk sayısında da artış gözlenmektedir. Hayatta farklı bir yaratılış özelliğine sahip olan ikizlerin yaşamları her zaman insanlık için gizemli bir varoluştur. Bu nedenle ikizlerin ilgi çekici olan yanlarını araştırdık.

Fakir Olan Bölgelerde Doğum Oranları Daha Yüksek

İkizler doğum sırasında aynı anda iki ya da daha fazla sayıda doğan çocuklardır. Kilosu ve boy uzunluğu bakımından birbirinden farklı özellikler gösterirler. İkizleri araştıran bilim ise Gemellogiya olarak adlandırılır. Dünyada ikizler yönünde yapılan istatistiklere bakarsak, yeryüzünde 70 milyondan fazla ikiz vardır. Genellikle çift yumurta ikizleri anne 30 ile 34 yaşındayken, tek yumurta ikizleri ise anne 34 ile 39 yaşındayken dünyaya gelir. Uzmanlar ikizlerin çok veya az doğmasını bölgelerin ekolojisine bağlamaktadır. Araştırmacılar ekolojisi temiz olan bölgelerde ikizlerin az sayıda dünyaya geldiğini, buna karşılık olarak ekolojik düzeni bozuk olan ve kirliliğin çok olduğu bölgelerde ise bu oranın çok yüksek olduğunu gösteren bir tabloyla karşılaşmışlardır.

En geç bir saat arayla doğan ikizler var

Sağlık kurumlarından bu konuyla ilgili bilgi almak için

Anne ve Çocuk Sağlığı Koruma Merkezi Başhekimi Ruslan Agaydarov şu açıklamaları yaptı: "Bugüne kadar uzmanlar bu konuyla ilgili bir çok araştırma yapmışlardır. Tek ve çift yumurta ikizleri vardır. Tek yumurta ikizleri her yönüyle birbirlerine çok benzerken, çift yumurta ikizleri birbirine kardeş olarak benzerlik gösterirler. Günümüzde tüp bebek yöntemiyle dünyaya gelen ikiz sayısı oldukça fazladır. Bu yöntem günümüzde dünyanın her tarafında kullanılmaktadır" dedi.

20 dakika büyük olduğum için ona karşı kendimi sorumlu hissediyorum

İkiz aktrisler Medina ve Medina Talipbekova birbirine çok benzedikleri için insanlar çoğu zaman birbirinden ayıramıyorlar. Medina: "Hayatta kendime benzeyen ve çok samimi birisinin varlığı beni mutlu ediyor. İkimizin de hayattaki hedefleri aynı ve her zaman yeni şeyleri öğrenerek, birlikte vakit geçirmeye çalışıyoruz" şeklinde konuştu. Madina ise: "Karakterlerimiz birbirine benzemesine rağmen her konuda çok iyi anlaşabiliyoruz. Ben

Medina'dan 20 dakika önce doğduğum için kendimi ona karşı sorumlu hissediyorum" dedi.

İkiz doğduğumuz için daima Allah'a şükrediyoruz

Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi mezunları, İleri Girişimciler Vakfı'nın yöneticileri Amangeldi ve Esengeldi Cumađilov kardeşler ile sohbet ettik. Esengeldi: "Okuldayken yaşadığımız bir olay bugüne kadar aklımızdan hiç çıkmadı. Kardeşimin ayağı çıktığından dolayı hastaneye götürdük, ben hastanedeki odasından koşma koşma çıkarken, önüme kardeşimin doktoru çıkıp 'Sen burda mısın? İyileştin mi?' diye şaşkınlıkla bakakalmıştı. Bu olayı hatırladığımız zaman ikimiz de gülmekten kırılıyoruz. Bizi görenler ikimizi birbirine çok karıştırıyorlar ama biz buna alıştık. İsimlerimizi karıştırmalarına rağmen, hangi isimle çağırırsalar selam veriyoruz" dedi. Amangeldi ise: "Bizim hayattaki amaçlarımız ve hayallerimiz birbirinden farklı değildir. Bence bunun için birbirimize çok yakınız" diye ekledi.

İkizler hakkında ilginç gerçekler:

1. İkizlerin %25'i solak olurlar.
2. 1971 yılında 19 yaşındaki Avustralyalı Jeraldina Broderik 9 ikiz çocuğu dünyaya getirmiştir. Bu olay Ginnes Rekorlar Kitabı'na girmiştir. Guinness Rekorlar Kitabı'nın yazarları da ikizlerdir.
3. Dünyadaki ikizlerin en çok sayıda doğduğu ülke İskoçya'dır. Bu ülkede doğum yapan her 40 kadından biri ikiz doğum yapmaktadır.
4. Tarihte en çok kiloyla doğan ikizler 12 kilo 300 gramla doğmuştur.
5. İkizlerin çoğunluğunun kaderleri birbirlerine benzerler. Yani doğduklarında birbirinden ayrılabilirler bile kişilikleri aynı olup, aynı saatte aynı olayları yaşayıp, aynı saatte ölebilirler.

Анжелика Бекболиева:

Женнифер Лопестин ордунда балгум келбейт

Назгүл Долоткелдиева

Бул саныбызда үстүбүздөгү жылдын жай айларында Түркияда өткөн “Түркчевизион” фестивалында Кыргызстанды тааныткан ырчы айым Анжелика гезитибиздин окурмандары менен жан дүйнөсү жана ийгилик сырлары тууралуу ой бөлүшмөкчү.

Анкета: Анжелика Бекболиева

Туулган жылы: 12-июнь 1989-жыл

Жылдыз белгиси: Эгиздер

Туулган жери: Бишкек шаары

Билими: Жогорку, информатик-экономист

Үй-бүлөлүк абалы: Үй-бүлөлүү, 2 кыздын энеси

Карьера: 8 жашынан баштап чоң сахнада, 2002-жылдан баштап бизнес жаатында да эмгектенүүдө

Сыйлыктары: «Жылдыздар манежи» конкурсунун гран-присинин ээси, маданияттын мыкты кызматкери, эл аралык Түркчевизион фестивалынын лауреаты

- Анжелика айым, алгач үй-бүлөнүз тууралуу кыскача айтып берсеңиз?

- Аскер кызматкеринин үй-бүлөсүндө төрөлгөм. Атамдын аты Кайрат, ал эми апамдын аты Гүлина. Эң улуусу менмин (күлүп), менден кийин эки иним бар.

- Сырткы келбетиңизге, кийимиңизге көп көңүл бурасыз. Саркечтиктин курманы болуп калам деп ойлобойсузбу?

- Мода курманы болушум мүмкүн эмес. Себеби дизайнерлик шыгым бар болгондуктан күйөрмандарыма жаңы нерсени сунуштаганды жактырам. Ар кимди туурап, батыш жактан таасирленип, түшүнүксүз кийимдерди кийгим келбейт. Кийим мага жарашып турса кие берем.

- Эрте турмуш жолуна аттанганыңызга өкүнгөн жоксузбу?

18 жашымда турмуш куруп, түтүн булатканыма өкүнбөйм. Себеби эрте карьераны баштап, эрте акча таап, эрте эне болуп жакшылыктардын баарын эрте көрүп жатканыма чексиз бактылуумун. Бирок өлүмдөн башкасынын баары эрте болгону жакшы менимче.

- Үй-бүлөнүз турмушка чыгууңузга каршы болдубу?

- Атам аябай каршы болду. Кийин апам экөө акылдаштыбы айтор макул

болушкан. Мени эрте турмуш курат деп деле ойлошкон эмес. Кийин эле атам менен жолдошум бири-бирине жагып калышты окшойт, жакшы тил табышып кетишти. Сөйкө салган соң бир-эки жылдан кийин үйлөнөбүз деп ойлогонбуз. Бирок, насип экен эки айдан кийин үйлөндүк

- Эгер башка бир белгилүү адам менен денеңизди алмашууга мүмкүнчүлүк болсо, ким менен алмашат элеңиз?

- Эч ким менен алмашмак эмесмин. Бардык дене боюм мени канааттандырат. Менимче бардык жагынан төп келген идеалдуу, көйгөйсүз жашоо жок болуш керек. Атактуулуктун чокусунда турган Женнифер Лопестин, президенттин, бир миллионердин да ордунда болгум келбейт. Билбейм балким аларды жакындан таанысам, идеалдуу болуп көрүнсө алардын ийгиликтеринин сырын билиш үчүн гана алмашат элем.

- Көпчүлүк кыргыз тасмаларында белгилүү адамдар да роль жаратышууда. Чымчыкты сойсо да касапчы сойсун демекчи, тасмаларга эмне себептен чыныгы актерлорду тартышпайт?

- Актердукка окуп жаткандар көп. Бирок алар камерага көп тартылбайт, тажрыйбасы аз. Спектаклда ойногон актер менен, кинодо ойногон актер

дун айырмасы чоң. Балким биз эл алдында көп жүрүп, тартынбай аткара алганыбыздан чакырабы, же атайын сценарийди түзүп алып анан чакырышабы деп ойлойм. Мага мисалы актерлукту окуунун кереги жок. Кичинемден бери камера алдында жүргөндүктөн тартынбайм. Балким күйөрмандарыбыз бизди сахнада гана эмес тасмаларда да көргүсү келеттир. Бул көрөрмандардын эле суроо талабы болуш керек деп ойлойм.

- Интернеттеги социалдык тармактарды колдоносузбу?

- Чынын айтыш керек социалдык тармактарды күндө колдоном. Бирок, чектен ашып эртеден кечке чейин отура бербейм. Иш боюнча, керек болгондо гана кирем. Жашоо өзү ошону талап кылып калбадыбы. Күндө бир кирип иштеримди бүтүрөм. Ал эми ар кимди талкуулап билдирүү жазып же болбосо мага жазылган билдирүүлөрдү окуганга убактым жок.

- Чет өлкөлөргө чакыруулар көп болобу?

Ырчыларга мындай чакыруулар абдан көп келет. Чакырууларды шартыбызга карап анан жообун беребиз. Мисалы, бул жылы гастролдоп Американын 5 штатына жана Түркияга бардык. АКШга гастролго барыш үчүн эки-үч жылдан бери макулдашып анан бардык. Чакыруулардын бардыгы дароо эле ишке аша бербейт. Ушундай кесиптин ээси бол-

гондугума ыраазымын. Эл жер көрүп да, иштеп да келесиң. Бир учурда Кыргызстандын желегин желбиретип, башка өлкөлөрдүн ырчылары менен да таанышып, тажрыйба топтоп келүүгө мүмкүнчүлүк бар болууда.

- Анжелика айым, Түркияга барган сапарыңыз тууралуу кеп кылсак...

- Июнь айында Түркиянын Деңизли шаарында өтө турчу “TürkçeVizyon” фестивалына катышуу сунушу түшкөн. Алгач фестивал тууралуу маалымат чогултуп, эки жумадан соң макулдугумду бердим. Чакырып жаткан тарап мен жактан эч кандай чыгым кетпээрин түшүндүрүп, Кыргызстандын атынан мени тандаганын айтышты. Фестивалда сөзсүз түрдө оркестрдин коштоосунда жандуу үн менен ыр аткаруу зарыл экен. Түрк тилин билбегендиктен ал тилде ыр жаттоодо “Манас” радиосунун жетекчиси Бүлент Намалга жардам берди.

Түрк эли меймандос калк келет экен. Стамбул, Деңизли шаарына жана Памуккалеге бардым. Бардыгы абдан жакты. Ал жакта бир ай жаша-саң түркчө суудай сүйлөп калчудай экенсиң. Бир жумада түрк тилин жакшы түшүнүп, жооп берип да калдым. Фестивалга 22 өлкөдөн ырчылар катышты. Каттышуучулар менен электрондук даректерибиз менен алмашып достошконго да жетишти...

Anjelika Bekbolieva

“Jennifer Lopez’in yerinde olmak istemezdim”

өздүк архив

Anjelika, aileniz hakkında kısaca bilgi verir misiniz?

Ben bir asker çocuğuyum. Babamın adı Kayrat annemin adı Gulina. Ailenin en büyüğüyüm, benden küçük iki erkek kardeşim var.

Dış görünüşünüze ve kıyafetlerinize çok dikkat eden bir kişiliğe sahip olduğunuzu biliyoruz. Moda kurbanı olacağım diye hiç düşündünüz mü?

Moda kurbanı olma ihtimalim çok düşük. Çünkü elbiselerimi kendim tasarladığım için hayranlarımın karşısına kendim tasarlayıp, diktiğim elbiselerle çıkıyorum. Mesela başkalarını taklit ederek, batıdaki anlayışsız kıyafetleri giymiyorum. Eğer denediğim elbise bana yakışyorsa onu giyiyorum.

Erkenden bekârlığa veda ettiğiniz için hiç pişman olduğunuz oluyor mu?

18 yaşında evlendim. Allaha şükürler olsun pişman değilim. Eğer şimdi şöyle bir bakacak olursam erken kariyer sahibi oldum. Erken para kazandım ve erken aile kurdum. İyi şeyleri erken yaşlarda tattığım için çok mutluyum. Bence ölümden başka her şey erken olmalı.

Aileniz erken yaşta evlendiğiniz için karşı çıkmadı mı?

Babam ilk önce karşı çıktı. Sonra annemle anlaşarak, evlenmemi kabul etti. Benim erken aile kurmam babam için sürpriz oldu. Daha sonra babamla kocam birbirleriyle çok iyi anlaştilar. Nişanlandıktan sonra bir iki yıl bekleyip, ondan sonra evlenmeyi düşünüyorduk. Ancak nasibimiz iki aydan sonra evlenmekmiş.

Eğer başka bir ünlünün yerine bir günlüğüne geçebilseydiniz, kiminle yer değiştirmek isterdiniz?

Hiç kimseyle. Çünkü kendimi kendim olduğum için beğeniyorum. Başka bir insanın yerini almak istemiyorum. Ancak onları yakından tanıyarak, ideal bir kişiliğe sahip olduklarına inansaydım, onların başarısının sırrını öğrenmek için onların yerine geçmek isterdim.

İnterneti çok mu kullanıyorsunuz?

Sosyal paylaşım sitelerini hergün kullanıyorum. Ama sabahtan akşama kadar kullanmıyorum. İşim olduğu zaman kullanıyorum. Bu günümüz dünyasının getirdiği bir durum. Herkese yorum yapmaya ya da sayfama yazılan yorumları okumak için vaktim yok.

Yurtdışından davetler alıyor musunuz?

Şarkıcılara böyle davetler çok olur. Bu davetleri biz kendi şartlarımıza göre değerlendiriyoruz. Örneğin bu sene turla ABD’de 5 eyalete ve Türkiye’ye gittik. ABD’ye iki üç yıl süren bir anlaşma sonucunda gidebildik. Vize işlemlerinden dolayı gitme süreci uzayabiliyor. Seçtiğim meslek için mutluyum. Ülkeleri geziyoruz ve çalışıyoruz. Aynı zamanda şarkı söyleyerek Kırgızistan’ı tanıtıyoruz, diğer ülkelerin şarkıcılarıyla tanışıyoruz, onlarla ilişki kurarak, tecrübelerimizi paylaşıyoruz.

Türkiye’de düzenlenen Türkçevizyon festivali hakkında neler söyleyeceksiniz?

TRT-Avaz’da çalışan Cayna diye birisi bana hazırladığı

Türkiye’nin Denizli şehrinde düzenlenecek “Türkçevizyon” festivaline katılmamı teklif etmişti. Bu festivale önceki yılları katılan sanatçılardan ayrıntılı bilgiler aldığım da çok iyi şeyler söylediler. İki hafta sonra kabul ettiğimi söyledim. Yarışmaya davet edenler benden bir çıkarları olmadığını belirttik, Kırgızistan adına beni seçtiklerini bildirdi. Festivalde orkestrayla birlikte canlı sesle şarkı söylemem gerekiyordu. Türkçe bilmediğim için Türkçe şarkı söylemek bana biraz zor geldi. Bu nedenle Manas Radyosu’nun Müdürü Bülent Namal şarkıları ezberlememe yardımcı oldu.

Türkiye’de İstanbul, Denizli ve Pammukkale’ye gittik. Hepsi ni çok beğendim, eğer orada bir ay kalabilseydim Türkçe’yi su gibi öğrenirdim. Mesela ben bir hafta içinde bazı kelimeleri öğrendim ve cevap vermeye de başlamıştım. Türk halkı çok misafirperver. Festivalde 22 ülkeden şarkıcılar katıldı. Yarışmaya katılan sanatçılarla dost olduk ve e-mail üzerinden haberleşiyoruz.

Nazgül Dolotkeldieva

Bu sayımızda bu yıl Haziran ayında Türkiye’de düzenlenen Türkçevizyon yarışmasında Kırgızistan’ı temsil eden sanatçı Anjelika ile konuştuk, gazetemize iç dünyası ve kariyeriyle ilgili ilginç açıklamalarda bulundu.

Adı Soyadı: Anjelika Bekbolieva

Doğum tarihi: 12 Haziran 1989

Burcu: İkizler

Doğum yeri: Bişkek

Eğitim Durumu: İktisat Yüksek lisans

Medeni durumu: Evli, 2 kız annesi

Kariyer: Sahneye ilk adımını 8 yaşında attı, 2002 yılından itibaren ticaret ile ilgileniyor

Ödülleri: Yıldızlar Arenası Yarışması’nda birincilik ödülü, Kültür Elçisi, Uluslararası Türkçevizyon Yarışması’nda Konuk Sanatçı

Мария Айткулуева
Наргиза Жумадилова

Бишкектин чет жактарындагы жаңы конуштар сызыктын аркы бетинде калгандай шаар бийлигинин көзөмөлсүз калууда. Күнүмдүк турмушта эң керектүү болгон суу, жарык, жол маселелери бүгүнкү күнү да элди түйшөлтүп келет.

Көчөлөрдүн аталыштары да жок

Жаңы конуштардын бири Ак-Ордодо үч көчөгө бир эле суу түтүкчөсү орнотулган. Түм ичинде көчө бойлой бир дагы жарык чырактарын көрбөйсүң. Темир жолдун жанында жайгашкан бул конушта бак-дарак, кээ бир көчөлөрдүн аталыштары да жок. Бул тууралуу тийиштүү жерлерге кайрылганыбызда “Зеленстрой” ишканасынын кызматкери Ширин Нурмамадова: «Бюджеттен акча бөлүнгөнү менен шаар ичин тазалап, гүлдөткөнгө гана кетет. Чет элдик коноктор жаңы конушка бармак беле? Бишкектин ичиндеги көчөлөр менен эле өтөт да...» - деп ичти күйгүзгөн жообун берди.

“Кызым жолго бутуна баштык ороп алып чыгат”

Ак-Ордо конушунун тургуну Алина: «Мектептен кеч келем көчөбүз аябай караңгы, кечкисин атам тосуп алганга туура келет»-деди. “Жолдун абалы да карышкыр улугудай. Шагыл төгүлгөнүнө карабастан оңой менен өтө албайсын,” деп арманы менен бөлүштү конуштун тургуну Маркс. Айнура Асанбекова: “Жолубузду начардыгынан шиш така менен басуу мүмкүн эмес. Жаз күз айларында баткак, бырпыраган чаң менен басабыз. Менин кызым мектепке бутуна баштык ороп чыгат. Айыл өкмөтү каякты карап, эмне кылып олтурат?!» деп кеп салды

Ырыс алды - ынтымак

Ак-Ордонун тургундары дагы эле өкмөттөн жардам күтүп жаткан учурда, аймактагы темир жолдун берки бетиндеги Ак-Өргө конушунун жашоочулары өкмөттүн колун карабай өз ара уюшуп, жашоо шарттарын оңдоо аракетин көрүүдө. Ак-Өргөнүн тургуну Жаныбек Кулматов: «Көчөнүн жашоочулары кечээ күнү эле бир

машине шагыл төктүрүп, бүгүн өз күчүбүз менен түздөп жатабыз. Мындан беш жыл мурун көчөбүз менен бак отургузганбыз. Бирок асфальтталбаган көчөлөрдөн келген чаңдан азыр жайган кирибиз бат эле бозала чаң болот.

Тегерегин тазалоо аң-сезимге орногон эмес

Жаңы конуштардын маселелери тууралуу мэрияга кайрылганыбызды шаар жетекчилиги бул маселелер боюнча жооп берүүдөн баш тартты.

Ленин районуна караштуу муниципалдык аймактык башкармалыктын өкүлүнүн айтымында, жакында эле Ак-Ордо конушуна жергиликтүү тургун Д.Жумашев тарабынан таза суу түтүктөрү өткөрүлүп берилген жана өкмөт тарабынан да жаңы көчөлөргө асфальт төшөлгөн. “Көч бара-бара түздүлөт-дегендей, бийыл өкмөт тарабынан Өмүракунов, Алыкулов (бул адамдардын аттары жокпу?) көчөлөрүнө асфальт төшөлдү. Буюрса Ала –Тоо конушуна дагы чоң жол салынат. Айта кетчү нерсе көчөлөрдө жарык чырактары бар, бирок белгисиз бирөөлөр тарабынан бардык күчүн жумшап жарык берүүчү лампочкаларды сындырган учурлар көп болуп жатат”,-деди. Мындан сырткары конуштардагы таштандылардын көбөйүшүнө жергиликтүү тургундар өздөрү күнөөлүү экенин белгиледи. “Ишемби сайын көчөлөрүбүздү тазалайбыз. Бирок эртеси эле таштандыга толуп калат. Жаңы конуштардын тургундарынын дээрлик көпчүлүгү элет жеринен көчүп келгендер. Айылда таштанды деле чыкпайт, тамак аштын калдыгын ит-мал жесе, кагаз-шыпырынды отко салынат эмеспи. Демек, таштанды чыгаруу, тегерегин тазалоо зарылдыгы аң-сезимге орногон эмес” - деди муниципалдык аймактык башкармалыктын өкүлү.

КЫЗЫМ МЕКТЕПКЕ БУТУНА БАШТЫК ОРОП ЧЫГАТ

• KTMÜ Adına Sahipleri

Rektör Prof. Dr. Sebahattin Balci,
Rektör Vekili Prof. Dr. Asilbek Kulmırzayev

• Genel Yayın Yönetmeni

Prof. Dr. Mehmet Küçükurt

• Yayın Koordinatörü

Dr. Ömer Çakin

• Yayın Danışmanları

Doç. Dr. Ercan Oktay
Öğr. Gör. Dr. Bakıt Orunbekov

• Şef Editör

Ernist Kubatov

• Editörler

Ömer Küfrevi, Farida Seytaliyeva

• Sayfa Tasarımı

Aycamal Borisova

• Yazışma Bilgileri

KTMÜ İletişim Fakültesi Cal Yerleşkesi, Bişkek

• Tel +996(312)492756/1156

• editor@mediamanas.com

Yerel Süreli Yayın №1389

“ММК колдоо борбору” Fonu Matbaası'nda 2000 nüsha

basılmıştır. Şipariş № 2972

Bişkek'in Öteki Yüzü

Aytkulueva Mariya
Jumadilova Nargiza

Bişkek'in çevresinde yağmurdan sonra ortaya çıkan mantarlar gibi yeni yerleşim yerlerinin sayısı da artıyor. Bu yerleşim yerleri ipler acısı durumda. Günlük su, aydınlatma ve yol problemleri bunlardan bazıları.

SOKAK ADLARI YOK

Ak Orda İlçesi. üç sokağın sakinleri evlerine suyu aynı çeşmeden taşıyor. Sokaklarda sokak lambalarına rastlamakta pek mümkün değil. Ayrıca bu sokakların adları da yok. Demiryolunun yanında kurulan bu ilçede yeşile ve yeşilin tonlarına da rastlamak çok zor. Bununla ilgili Park ve Bahçelerde görevli Şirin Nurmamatova ile konuştuk: "Devlet bütçesinden yeşillendirmek için verilen bütçenin büyük bir kısmı Başkent Bişkek için harcanıyor. Bişkek'e gelen turistlerin Bişkek'in dışındaki yerleşim yerlerini ziyaret etmeyeceği düşüncesi var. Bu nedenle bütün bütçemizi başkente harcıyoruz" dedi.

KIZIM DIŞARI ÇIKARKEN AYAKLARINA POŞET GİYİYOR

Ak Ordo'da oturan Alina: "Ben okuldan geç saatte dönüyorum, oturduğumuz bölgede ışıklandırma sistemi yok. Her yer karanlık olduğu için beni babam karşıyor. Üstelik bu yerleşim yerindeki sokakların hali ağlanacak durumda" dedi. Ak Ordo'da yaşayan Aynura Asanbekova ise: "Yollarımız çok kötü! Topuklu ayakkabıyla bile

bu yollardan geçmek zor. İlkbahar-yaz aylarında çamura batıyoruz. Benim kızım okula giderken ayaklarına poşet giyiyor. Muhtarlık ve daha üst düzey yöneticiler niye hiçbir şey yapmıyorlar?" diyerek üzüntüsünü belirtti. Burda oturan sokak sakinleri yöneticilere bu şikayetlerini her fırsatta dile getiriyor.

HER ŞEYİ DEVLETEN BEKLEMELİK LAZIM...

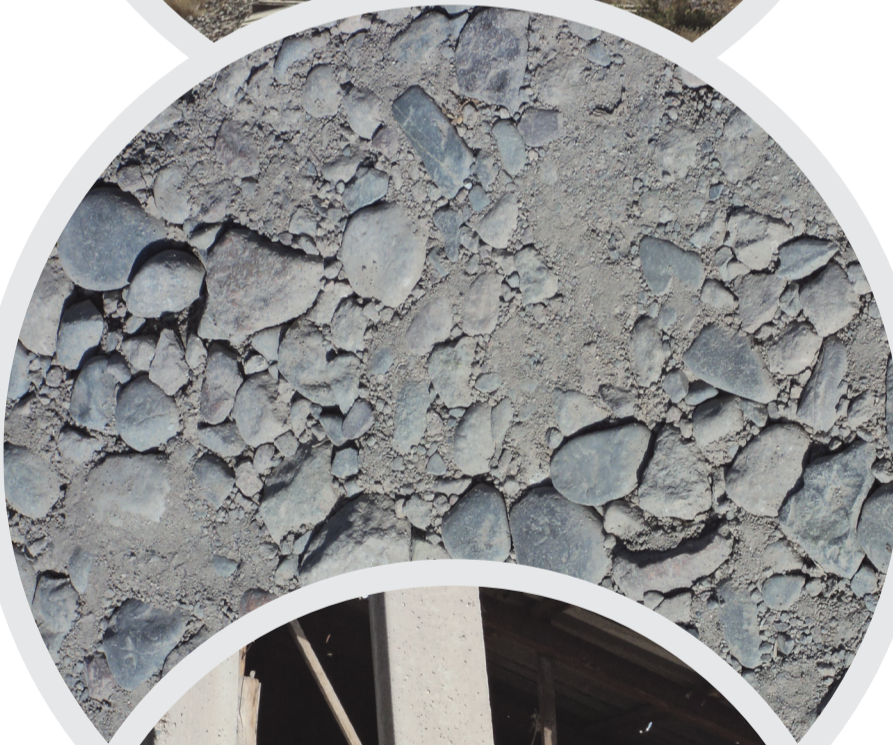
Ak Ordo sakinleri hükümetten umut beklerken demir yolunun öteki tarafında Ak Örgö'de yaşayanlar devletten maddi destek beklemeden, imece usulü ile kendi aralarında para toplayıp, kendi problemlerini kendileri çözüyorlar.

Ak Örgö'de yaşayan Canibek Kulmatov: "Gördüğünüz gibi bu sokakta yaşayan bütün erkekler toplanıp dün çakıl dökdük. Bugün ise kendimiz peyzaj işlerini yapıyoruz. Beş yıl önce hepimiz birlikte ağaçlar diktik" dedi.

HALKIN TUTUMLARINI DEĞİŞTİRMEK ZORDUR...

Lenin Bölgesi'ndeki bir yöneticiyle (ismini vermek istemedi) konuştuk: "Burda iki yıldır çalışıyorum. Her zamanki gibi su, ışıklandır-

ma, yol problemleri var. Bu meseleleri çözmek için burada yaşayan sokak sakinleri ile birlikte elimizden geleni yapıyoruz. Örneğin elinde imkanı olan D. Cumaşev yardım olarak kendisinin de yaşadığı Ak Ordo yerleşimindeki su borularını yaptırdı. Kırsal kesimden şehre göç edenleri sayısı gün geçtikçe artıyor, bu yıl devlet tarafından Ömürakunov'dan Alıkulov karayoluna kadar asfalt yapıldı. İnşallah Ala-Too Yerleşimi'ne de yollar yapılacak. Halkın tutumlarını değiştirmek zor bir şeydir. Sokaklara ışıklandırma sistemleri yapıldı, ancak bazı kendini bilmezler, sokak lambalarını kırıyor. Her Cumartesi yerleşimlerde temizlik yapıyoruz. Ama sabah yeniden her yere çöpler atılıyor. Yerleşimlerde oturanların çoğu ülkemizin farklı köylerinden gelenler. Köyden gelenlerin çöp sorunu pek olmaz. Yemek artıkları ev hayvanlarına verilir, kağıt ve kalan çöpler sobada yakılır. Yani bu insanların kafasında yaşadığı yerin etrafını temizlemek, çöpleri belirli bir yere toplamak gibi kavramlar yoktur. Köyden gelenlerin eğitimsizliği ve çevre temizliğini yeterince bilmemeleri, şehre çevre kirliliği olarak yansıyor" diye konuştu.

Салмагы 24 тонна болгон Ан-24 учагын 4 метрге чейин сүйрөгөн, эл ташыган автобусту колуна кыпчытып алып 33 метрге чейин жылдырган, заманыбыздын балбаны - Ташчайнар. Кара күчкө ээ болгон замандашыбыз жаш баланыкындай баёо жан дүйнөсү, ой толгоолору, кыялдары менен бөлүштү.

Ташчайнар
(Нурлан Алишеров):

150

БАЛАЛУУ

БОЛГУМ КЕЛЕТ"

Бакай Абдимиталипов

Сезим Токтобек кызы

3-ТОПТОГУ МАЙЫПМЫН...

Балалыгым Талас облусунун Бакай-Ата районуна караштуу Ынтымак айылында өттү. Ден соолугума байланыштуу окууга да тапшыра албадым. Бишкек шаардык №3-балдар ооруканасында дарыланып, 3-топтогу майып болуп чыктым. Оор жумушка жарабай калгандыктан айылга келип, чакан чарбачылык менен алектенип жүрдүм.

ЖАШООГО КАЙРА ЖАРАЛГАНДАЙ БОЛДУМ

1993 – жылы бөйрөгүмдү алдыргандан кийин дарыгерлер оор көтөргөнгө тыюу салышкан. Биринчи жылы 3 кг, экинчи жылы 7 кг, үчүнчү жылы 21 кг гана көтөрүүгө уруксат беришкен. Баш аягы 8 жыл диета кармап, кысылып өзүмдүн үйүмө өзүм батпай жүрдүм. Жашоого болгон кызыгуум жоголуп, 116 кг салмактагы далдайган баладан 48 кг чейин арыктаган элем. Доктурлар мени алдап жатат деген ойлор жей берчү. Ошол мезгил орозого туура келип калгандыктан

атам кой алып, ооз ачырууга арнап союп жаткан. Байкем чуркап келип: “Нурлан карасаң бул койдун да сеникине окшоп бир бөйрөгү жок экен,” деп калды. Башында ишенген жок элем, барып карасам чын эле жок экен, анан дагы ичинде козусу бар экен. Абдан таң калдым. Жашоого болгон жаңы дем, күч пайда болду.

СҮЙҮКТҮҮ КАРЫНДАШЫМ БИЗДИ ТАШТАП КЕТЕ БЕРДИ...

Атам Алишеров Табылды менен апам Жуманова Калбубу. Үй бүлөдө беш бир туугандын улуусумун. Кайгырганым, менин эң сүйүктүү карындашым Кымбаттын эрте каза болушу. Кубанганым, жубайым Калыбекова Зарина экөөбүз 3 баланын ата-энесибиз. Уулум Бекжан 3-класста, кызым Турсунай 1-класста окуйт. Алар окууларына байланыштуу ата-энебиздин колунда. Көкүрөк күчүгүбүз Амир 1 жаштан ашты, өнөрлөрү чыгып бизди кубанычка бөлөөдө.”

КҮЧ МАГА АМАНАТ БОЛУП БЕРИЛГЕН

Он жашымда түшүмө Бакай ата кирди. Ал түшүмдө аян берип: “Уулуум, сен күч менен ар кандай нерселерди жасайсың. 35 жашка толуп 36га караганда ааламга атың дүңгүрөйт”, - деди. Убагында маани бербей жүрдүм. 2011-жылы 5-май күнү түшүмдө Манас ата, Бакай ата, Кыдыр ата аян берип, бата беришти. “Кыргыз элин дүйнөгө үлгү кыл” деп аманат кылды. Мени өкүндүргөнү башында түшүм тууралуу айтсам эч ким ишенген жок, шакаба чегип күлгөндөр да болду. Мындан улам айткандан да уялып жүрдүм. Жада калса кийген кийимдерим да аян болуп түшкө кирет. Кемер курумдун да оюуларын атайын жасаткам. Азыр кийимдеримди бугаарыдан тиктирип жатам, себеби жумшак кездеме бат эле айрылып кетет экен.

СПОРТ МЕНЕН МАШЫКПАЙМ

Мен эч кандай спорт менен машыкпайм. Трюктарды жасоодо да эч кандай көнүгүү жасабайм. Мага шаардын четине

чыгып машыгып алып анан эл алдына чыгууну сунуштагандар көп болду.

ТРЮКТАРЫМ ДЕН СОЛУГУМА ЗЫЯН КЕЛТИРБЕЙТ

Көбүнчө жасаган трюктарым ден соолугуңа зыян келтирбейби деп сурашат. Мен невропатолог, терапевттердин дайыма көзөмөлүндө болуп турам. Трюктарды жасоодон мурда жана андан кийин көзөмөлдөн өтөм, мурунку көрсөткүчтөр кандай болсо кийин деле өзгөрбөстөн ошол бойдон калат. Ошон үчүн жасаган ишим ден соолугума эч кандай зыян келтирбейт деп айта алам.”

ӨНӨРҮМДҮ БААЛАГАНДАРГА ЫРААЗЫМЫН

2011-жылдан бери мен какпаган эшик калган эмес, көп жерге колдоо көрсөтүүнү сурап кайрылдым. Кээ бирлери колдосо кээ бири жок деп эле узатып жатышты. Лондонго, Германияга таланттар сынагына чакыруу алганда каражаттын жоктугунан улам бара албай калгам. Учурдан пайда-

ланып Алмаз Шаршеновичке ыраазычылыгымды билдиргим келет, “Минута Славы” долбооруна чакыруу келгенде мамлекет тарабынан 100000 сом бөлүп берген. Чехияга, Украинага баргандагы чыгымдардын бардыгын өз мойнуна алган Карганбек Самаковго да ыраазымын. Мурдагы жылы шаарга көчүп келгенде, батирдин бир жылдык акыларын төлөп берди.”

ТАШ ЧАЙНАП, ТАШЧАЙНАР АТЫКТЫМ

Улан деген досум экөөбүз көл жээкте сүйлөшүп отуруп, жөн жерден колумдагы кичинекей таштарды оозума салып, чайнап жиберсем бөлүнүп чачырап кетти. Ошондо досум “Ээй сен Чыңгыз Айтматовдун чыгармасындагы Ташчайнар турбайсынбы, мындан кийин сенин атың Нурлан эмес “Ташчайнар”, - деп, ошол бойдон Ташчайнар болуп калгам.

ЫР ЖАЗАМ...

Поэзияга кызыгам. Мектепте окуп жүргөн кезден бери ыр жазам. Музыка жаатында бол-

со классикага басым жасайм, өзгөчө комуздун үнүн аябай жакшы көрөм. Чарчап турган кезде уксам кадимкидей эс ала түшөм, кыялдарга батам...”

150 БАЛАЛУУ БОЛГУМ КЕЛЕТ

Менин кичинекей кезимде кыялдарым көп эле. Алардын бири балдар үйүн салуу, Кудай буюрса мен өз айылыма мечит салам, андан кийин 150 бала бата турган балдар үйүн салам дечүмүн. Алардын бардыгын өз атыма жаздырып андан кийин Гиннес рекорддор китебине эң көп балалуу адам катары катталгым келчү. Бул оюмдан дагы деле кайта элекмин. “Украина таланттарды издейт” сынагында “Канча балаң бар?” деген суроого “Он” деп жооп берсем ишенишпей мени менен Бишкекке, Таласка барып мен жөнүндө балдарымдын бардыгын чогултуп алып документалдуу тасма тартып кетишкен. Төрт кызыбызды турмушка узаттык, үч уулду үйлөнтүп жайлантик. Неберелерибиз дагы бар. Бул балдардын бардыгынын ата-энеси жок, өзүмө каттатып алгам.

Taşçaynar (Nurlan Alişerov)

6150

Çocuğum olsun istiyorum

3.DERECEDE ÖZÜRLÜYÜM

Çocukluğum Talas şehrinin Bakay-Ata Bölgesi'ndeki İntımk Köyü'nde geçti. Sağlık durumum kötü olduğu için üniversitede okuma imkânım olmadı. Bişkek'teki Çocuk Hastanesi'nde tedavi gördüm. 3.derecede özür-lü oldum. Ağır işe uygun olmadığım için köye gelip küçük bir alanda tarım ile ilgilendim.

YENİDEN DOĞMUŞ GİBİ SEVİNDİM

1993 yılında bir böbreğimi aldırdıktan sonra doktorlar ağır şeyleri taşıyamamı yasakladı. Birinci yılda sadece 3 kg, ikinci yılda 7 kg, üçüncü yılda 21 kg taşımama izin verdi. Toplamda 8 yıl diyet yaptım. Kendi evimde kendimi yabancı gibi hissediyordum. Hayata olan ilgimi kaybettim. 116 kilolu güçlü bir gençken 48 kiloya kadar düştüm. Doktorlar bana yalan söylüyorlar diye düşünüyordum. Rahatsız olduğum dönem ramazan ayına denk geldiği için babam iftar yapmak için bir koyun alıp kesti. Ağabeyim bana gelip: 'Bak Nurlan bu koyunun seninki gibi bir böbreği yokmuş' dedi. Önce inanmadım, sonra baktığımda gerçekten de bir böbreğinin olmadığını gördüm ve karnında kuzusu da vardı. Çok şaşkındım. Bir böbrek olmasa da canlıların yaşama devam etmesinin mümkün olduğunu anladım, hayata karşı yeni bir umut beslemeye başladım.

KIZ KARDEŞİM BİZİ BIRAKIP GİTTİ

Babam Tabıldı Alişerov ve annem Kalbübü Cumanova. Biz 5 kardeşiz. En büyükleri benim. Sevgili kız kardeşim erken yaşta vefat ettiği için bunun üzüntüsünü her zaman yaşıyorum. Eşim Zarina Kalıbekova ve ben 3 çocuğa sahibiz. Oğlum Bekcan 3.sınıfta, kızım Tursunay 1.sınıfta okuyor. Çocuklarımızın okul masraflarını her ikimizin anne ve babası üstleniyor. Kız kardeşimin ölümünden duyduğum üzüntüyü birazcık olsun hafifleten şey ise oğlumun kendi ihtiyaçlarını kendisinin karşılamaya başlamasıdır.

GÜÇ BANA EMANET OLARAK VERİLDİ

Ben on yaşındayken bir rüya gördüm. O rüyada Bakay Ata bana: 'Oğlum, sen gücünle farklı şeyler yapacaksın. 35 yaşından itibaren gücün dünya tarafından bilinecek' dedi. O zamanlar bu rüyaya çok önem vermedim. 5 Nisan 2011 tarihinde rüyamda Manas Ata, Bakay Ata, Kıdır Ata: 'Kırgız milletini dünyaya örnek olacak bir ulus haline getir' diye bir görev verdi. Beni üzen şey rüyayla ilgili söylediklerime hiç kimsenin inanmaması ve dalga geçip gülmesi oldu. Bundan dolayı bunları söylemekten de utanıyordum. Hatta giyeceğim kıyafetler de rüyamda tavsiye edildi. Kemerimin çizimlerini de özel olarak yaptırdım. Şimdi elbisele-rimi de deriden dikiyorlar. Çünkü yumuşak bez çabuk yırtılıyor.

HİÇ SPOR YAPMIYORUM

Ben hiç spor yapmıyorum, spor tekniklerimi geliştirmek için de hiç egzersiz yapmıyorum. Bana şehir dışına çıkıp önce hazırlanıp, sonra halka hünerlerimi göster diyenler çok.

UYGULADIĞIM TEKNİKLERİM SAĞLIĞIMA ZARARI YOK

Uyguladığın tekniklerin sağlığına zararı yok mu diye soruyorlar. Ben her zaman nörolog ve terapistlerin gözetimi altında hareket ediyorum. Tekniklerimi uygulamadan önce ve sonra doktorlarım tedavimi yapıyor. Önceki sağlık durumum nasılsa sonrada değişmeden öyle devam ediyor. Bu nedenle yaptığım işin sağlığıma hiçbir zararlı yanı yok diyebilirim.

YETENEĞİMİ TAKDİR EDENLERE MİNNETTARIM

2011 yıldan beri çalışmadığım kapı kalmadı. Birçok yerden destek vermeleri için yardım istedim. Bazıları destek vereceklerini belirtse de bazıları olumsuz cevap verip kapıdan uğurluyordu.

Londra ve Almanya'da yapılan yetenek yarışmalarına davet edildiğim halde maddi yetersizlikten dolayı gidemedim. Şu anda başkanımıza teşekkür ediyorum. 'Minuta Slavi' projesine davet edildiğimde hükümet tarafından 100,000 som verildi. Çek Cumhuriyeti'ne ve Ukrayna'ya gittiğimde harcamalarımı Karganbek Samakov karşıladı. İki sene önce Bişkek'e taşındığımızda kiraladığımız evin kirasını da o vermişti bu yüzden kendisine her zaman minnettirim.

TAŞ ÇİĞNEYİP, ŞİİR YAZIYORUM

Arkadaşım Ulan ile göl kıyısında oturup konuştuğumuzda elime aldığım küçük taşları ağız-ıma atıp çiğnedim, taşlar küçük parçalara ayrıldı O zaman arkadaşım: 'Sen Nurlan değilsin, sen Cengiz Aytmatov'un romanındaki Taşçaynarsın' dedi. Ondan sonra ismim Taşçaynar olarak kaldı.

Şiirle ilgileniyorum. Lisede-yken şiir yazdım. Klasik müziği seviyorum. Özellikle komuzun sesini seviyorum. Yorulduğum zaman komuz dinledikçe dinleniyorum, hayal dünyasına dalıyorum.

150 ÇOCUKLU OLMAK İSTİYORUM

Küçükken hayallerim çoktu. Onlardan birisi de çocuklar için yetimhaneler kurmaktı. İnşallah ben kendi köyüme cami yaptıracağım sonra da 150 çocuk için ev yaptırmak istiyorum. O çocukların hepsine kendi soyadımı vereceğim ve Guinness rekorlar kitabına en çok çocuklu insan olarak girmek istiyorum. Bu düşüncelerimden daha vazgeçmedim. Ukrayna Yetenekleri Arıyor Yarışması'nda 'Kaç çocuğum var' diye sorulduğunda, 'On' dediğime inanmadılar. Benimle Bişkek'e gelip ailemle ilgili belgesel film çektiler. Dört kızımızı ve üç oğlumuzu evlendirdik. Torunlarımız da var. Bu çocukların hepsinin anne ve babası yok, kendi nüfusuma geçirdim.

Sezim Toktobek Kızı

Zamanımızın Herkül'ü Taşçaynar, eli cevizi iki dakikanın içinde dişleriyle parçalayabiliyor, ağırlığı 24 ton olan (An-24) uçağı 24 metre çekiyor, yolcu otobüsünü iki eliyle 33 metre sürüklüyor, sandalyeye oturan insanı dişleriyle taşıbiliyor. Yüreği ve hayalleri bir çocuğa benzeyen Bileği Güçlü Taşçaynar iç dünyasından geçenleri bizimle paylaştı.

Айзирек Урматбекова
Гүлпери Кушназар кызы

Күчкө караганда, акыл-эсти талап кылган – Айкидо

Башка кармаш өнөрлөрүнөн айырмаланып “айкидо” өнөрү, өзүн коргоо гана эмес, ошол эле учурда жан дүйнөнү азыктандыруу кудуретине ээ. Бул кармаш өнөрүндө күчкө караганда аң-сезим жана ийкемдүүлүк көбүрөөк пайдаланылат.

Айкидонун философиялык мааниси, жашоодо өз күчүн мыкты өздөштүрүүдөн, өзүн-өзү таанып билүүдөн байкалат. Жашоо кубатын мыкты өздөштүрүүсү жеңип же жеңилүүсүнө байланыштуу эмес. Айкидо 1930-жылдардан баштап, кармаш өнөрү катары коомчулукка белгилүү. Ал эми айкидо үйрөнүүчүлөрүнө “айкидока” дешет. Бул оюндун негиздөөчүсү жана алгачкы устаты “О-Сенсейи” деп таанылган Морихей Уэсиба болуп саналат.

Үч түрдүү куралды колдонууну өздөштүрүшөт

Айкидону үйрөтүүдө үч түрдүү куралды колдонууну өздөштүрүшөт. Булар: джо, боккен жана тенто. Бул өнөр айкидо практикалык жана теориялык илим-билимдерди ичине камтыйт. Практика менен теориянын тыгыз байланышкан машыгуу аянты “дожо” деп аталат. Айкидодо “ундо” көнүгүү, “атэми” сокку жана “тори” кармаш дегенди билдирет. Атайын машыгууда кийилүүчү кийими “кейкоги” деп аталат. Тилекке каршы жаштар эрежесиз эр күрөш(бой без правил) сыяктуу агрессивдүү спортторго көп көңүл бурушат. Бул спорттун түрлөрү адамга физикалык жана психологиялык жактан көптөгөн зыяндарды алып келиши мүмкүн. Ал эми айкидо, адамдын аң сезими менен күч кубатын туура пайдаланууга жардам берет. Денесин гана чыңдабастан, интеллект жагын да өнүктүрүүгө жардам берет. Бул экөө парал-

лелдүү кетпесе, айкидо өнөрүн өздөштүрүү мүмкүн эмес.

Айкидонун Кыргызстандагы абалы

Өлкөбүздө Айкидо 1990-жылдары гана өнүгө баштаган. Алгачкы өкүлү, учурдагы “Айкидо” федерациясынын жетекчиси Гүлмиза Сейталиева 1982-1987-жылдары Москва шаарында окуп жүргөн кезинде машыга баштаган. Окуусун бүтүп, Кыргызстанга келип, машыгууну улантат. Бир жылдан кийин Москвадагы сенсейин чакырып, “Московский курант” деген топ ачкан. “Кичине кезимден эле спортко кызыкчумун. Алгач спорттун күрөш, бокс, каратэ түрлөрү менен машыгып жүрдүм. Кийин Кыргызстан курама командасынын тренери болдум. Азыр мен 4-дан даражасындамын. Буюрса “шихан” болууга аракет кылып жатам. Өлкөбүздө “шихан” даражасын алгандар боло элек. Шиханды жапондордун 7-дан жогорку даражага ээ болгон атайын комиссиясы ыйгарат” – деди айкидо чебери Гүлмиза Сейталиева. Учурда Кыргызстанда эң жогорку дан катары 4-даражадагылар эсептелет. Анын ээлери Гүлмиза Сейталиева, Шерзод Сейдалиев, Болот Исаков, Чыңгыз Кайназаров жана “Айкидо” федерациясынын президенти Нуржанбек Акматов.

Эл аралык чоң семинарларга, турнирлерге барганыбызда спорт комитети көмөк көрсөтүп турат. Былтыр Кыргызстанга “Эларалык таануу” берилген. Азыр

өлкөбүз КМШ өлкөлөрүнүн ичинен Орусиядан кийинки эле орунда турат. “Эл аралык таануу” качан гана айкидо чеберлери эл аралык семинарларга катышып, машыгуучулар (окуучулар) белгилүү бир деңгээлге жеткенде гана берилет.

Айкидо сөзүнүн мааниси

Айкидону сөзмө-сөз которосо, “ай”-аалам, “ки”-күч, “до”-жол дегенди билдирет. Башкача айтканда ааламдын күчүнө айкалышкан жол. Бул өнөрдүн башка спорттордон айырмасы, таймашуу жок. Адамдын чабуул (атака) кылгандагы күчүн кайра өзүнө колдонуу. Күчтүүлүк маанилүү эмес. Негизинен, акыл-эсти, сезимталдыкты, ыкчамдуулукту, шайдооттукту талап кылат.

Айкидо заманбап жана салттык болуп эки түргө бөлүнөт. Заманбап айкидо Европа элине ыңгайланышкан түрү. Ал эми салттык айкидо өзүнүн алгач түптөлгөндөгү касиетин жоготпостон, өз тамырын улап келет.

Бул кармаш түрүнүн ранга системасы, башка япон кармаш өнөрлөрү сыяктуу эле окуучу (кю) жана устаттык (дан) даражаларынан турат. Эң жогорку даража болуп саналган 8-10 данга чейинкилери Уэсиб Маринхэйдин шакирттерине гана берилет.

AIKIDO, YAŞAM GÜCÜYLE BÜTÜNLEŞME YOLUDUR

Ayzirek Urmatbekova
Gülperi Kuşnazar kızi

Başka savaş sanatları gibi sadece kendini koruma amaçlı bir spor değil, aynı zamanda ruhsal gelişim için de bir öğretilir.

Aikidonun Kırgızistan'daki durumu

Ülkemizde Aikido 1990'lı yıllardan itibaren gelişmeye başladı. Aikido sporuna ilk başlayan federasyon yöneticisi olan Gülmiza Seytalieva'dır. 1982-1987 yılları Moskova şehrinde okurken aikido çalışmaya başlamıştır. Üniversitesini bitirdikten sonra, Kırgızistan'a gelip, çalışmalarına devam ederek, bir seneden sonra Moskova'daki senseyini çağırıp, “Moskovskiy kurant” adlı grubu kurdu.

Aikido Federasyonu Başkan Yardımcısı Nurcanbek Akmatov: “Küçüklüğümden beri spora ilgi duyuyorum. İlk olarak sporun güreş, boks ve karate türleriyle tanıştım. Sonra Kırgızistan karma takımında antrenörlük görevini üstlendim. Şimdi ben 4. seviyesindeyim. İnşallah 6. seviyeye (şihan) çıkmak için çaba gösteriyorum. Ülkemizde şihan derecesini alanlar yok. Şihan'da Japonların seviyesi 7.seviyeden yukarı olanlardan oluşan özel bir komite belirlir” dedi.

Şimdi Kırgızistan'da en yüksek seviyede olan 4. seviyededir. Bu seviyede olanlar; Gülmiza Seytalieva, Şerzod Seydaliev, Bolot İsaakeev, Çıngız Kaynazarov ve Kırgızistan Aikido Federasyonu'nun Başkan Yardımcısı Nurcanbek Akmatov'dur.

Bize uluslararası seminerlere ve turnelere gittiğimiz de spor komitesi yardım ediyor. Geçen sene Kırgızistan aikidoda uluslararası alanda tanınmaya başlandı. Şimdi ülkemiz Orta Asya ülkeleri içerisinde Rusya'dan sonra 2. sırada yer alıyor. Uluslararası alanda tanınmak demek aikido antrenörlerinin uluslararası seminerlere katılması ve aikido çalışanların belirli bir seviyeye geldiğinin göstergesidir.

Aikidonun manası

Aikido adı 3 heceden oluşmaktadır. “Ai” - birleşme, uyum, “ki”- yaşam gücü, ruh, “do”- yol anlamındadır. Bir bütün olarak anlamı ise yaşam gücüyle bütünleşme yoludur. Bu sanatın başka sporlardan ayrılan özelliği yarışma olmamasıdır. İnsanın atak yaptığındaki gücünün geri kendisine gelmesidir. Güçlülük önemli değil. Önemli olan zihni ve zeka kullanarak kıvraklığı yakalamaktır. Bununla birlikte aikido modern ve geleneksel olarak ikiye ayrılmaktadır. Modern aikido daha çok Avrupa'ya uygun hale getirilmiş olmakla birlikte geleneksel aikido hala köklerini korumakta ve kaynağından ilk çıktığı gibi devam etmektedir.

Aikidonun felsefesi, insanın kendi yaşam gücünü geliştirmekten ibarettir. Yaşam gücünü geliştirmek, ancak kazanım ile veya yenilgi ile bağlanmamaktadır. Aikido öğrencilerine “aykidoka” denir. Bu sanatın kurucusu ve ilk hocası “O Sensey” adıyla bilinen Morihey Ueshiba'dır.

Üç tip silahın eğitimini öğrenirler

Aikido eğitimleri 3 tip silahın temelinde gerçekleştirilir. Bunlar; jo, bokken ve tentodur. Aikido sanatı belirli teorik ve pratik bilgileri içinde barındırır. Teorinin ve pratiğin iç içe geçtiği yer ise antrenman yeri, yani dojodur. Aikido sanatında “undo” alıştırtma, “atemi” yumruk ve “tori” savaş anlamına gelmektedir. Eğitim antrenmanında giyilen giysiye “keykogi” denir.

Ne yazık ki, gençler kuralızsız güreş gibi saldırgan sporlara çok önem veriyorlar. Bu sporların türleri insana fiziksel ve psikolojik yönden çok zararlıdır.

Aikido ise, insanın zihni ile gücünü doğru kullanılmasına yardım eder. Sadece vücudun gelişmesine değil, entelektüel yönde geliştirmeye yardım eder. Bu ikisi paralel gitmezse, aikido sanatını öğrenmek mümkün değildir.

“ЧӨПТҮН ЭКИ ТҮРҮН 20 ЖЫЛДА ТАПТЫМ”

Элдик медицина—дарылык касиети бар заттар, өсүмдүктөр менен ооруну дарылоо, алдын алуу, ден соолукту чыңдоо. Тарыхый булактарда алгачкы коомдогу кишилер сынган, чыккан сөөктү ордуна салууну билишкен. Ооруну жеңилдетүүдө чөптөрдүн, суунун, күн нурунун дарылык касиеттерин колдонушкан.

- Дүйшөнбек мырза, элдик медицинага кыскача кандай түшүнүк бересиз?

- Элдик медицинаны салтык деп да коебуз. Ал көп тармактуу: молдо, эмчи, домчу, сыныкчы, дем салуу сыяктуу түрлөрү бар. Дары чөптөр аркылуу даарылоону азыркы илимий медицинанын башаты деп эсептесе болот. Башаты дегенибиз дарылык касиети бар чөптөрдү пайдалануу илгертен калган. Элдик медицина лабораториялык жол менен эмес, нукура адамдардын организми менен иштеп, анын өзгөчөлүктөрүн изилдейт.

- Кыргызстанда элдик

медицинага болгон ишенич кандай?

- Чыгыш медицинасы, 70 пайыз элдик медицинанын ыкмаларын, 30 пайыз илимий медицинаны колдонот. Ал эми бизде тескерисинче 10 пайыз элдик медицинаны колдонуубуз. “Элүү жылда эл жаңы, жүз жылда жер жаңы дегендей” бара-бара биз дагы чыгыш медицинасынын жолун жолдоп калаарбыз деген үмүттөрүбүз бар. Бул үчүн табыпчы, тамырчы, дары чөптөр менен иштеп жаткандар, өздөрүнүн билимдерин мындан ары дагы өнүктүрүп, туура багытка салышы керек.

- Дары чөптөр менен иштөөдө өзгөчө эмнеге көңүл буруу керек?

- Кайсы органга кандай чөптөр, колдонуу ыкмасына, адамдын организмнин өзгөчөлүгүнө жана жагымдуулугуна жараша туура чөптөрдү тандоо маанилүү. Илимий медицинада дарыларга химиялык кошумалар кошулса, элдик медицина-

да жалаң гана табигый чөптөр колдонулат. Аларды жаз мезгилинин акыркы айларынан баштап, жайдын аягына чейин үй-бүлөбүз менен барып чогултуп келебиз. Эки уулам 4 жашынан бери чөп терет. Үч ай бою кардарларды кабыл албай, чөп терип, аны кургатуу, сактоо иштери менен алек болобуз.

- Дүйшөнбек мырза, кандайча бул кесипти аркалап калдыңыз?

- Тамыр кармап, ысык-суукту айырмалап билүү мага таанемден өткөн деп ойлойм. Ал киши тамырчы, сыныкчы болгон экен. Көптөгөн чөптөрдүн тилин билчү. “Үч чөптүн түрүн издеп, тапкын”,- деп өтүнгөнү “ташка тамга баскандай” эсимде калыптыр. Эс тарткан кезимде таанемдин өтүнүчүн аткаруу үчүн дары чөптөр менен иштеп калдым. Совет мезгилинде элдик медицинага катуу тыюу салынган. Ошого карабай тоого барыш үчүн чарбадан бошонуп, кооператив уюштурдум. Мен издеген чөптөр: 1-кан токтотуучу, 2-териде так, тырык кал-

багандай терини тез камдаштыруучу, 3-сыныкка жарай турган чөптөр.

- Издеген чөптөрүңүздү таптыңызбы?

- Алгач издеп, чогулткан чөптөрдүн түрү 300гө жеткен. Ошентип, кан тамыр кесилсе канды токтотуучу биринчи чөптү таптым. Экинчи чөптү тапканча 700 чөптүн түрү өттү. Ошондо чөптүн эки түрүн 20 жылда араң таптым. Үчүнчүсүн дагы деле издөөдөмүн. Жакында эле бир таанышым сынык ооруларына бөрү карагаттын тамырын сунуштады. Анын сыртында кабыгы, кабыгынан кийин жука пленка сыяктуу жалбырагы болот. Ошол жука кабыкчаны сыныкка колдонсо пайдалуу. Буюрса үчүнчү чөптү табат экенмин деп сүйүнүп жүрөм. Жакында ал тамырды издеп, чогултуп, иш жүзүндө байкап көрөм. Эгер керекке жараса, пайдалана баштайм.

- Маегинизге рахмат. Ишинизге ийгилик!

Айдаи Амангелди кызы

Илимий медицина кээ бир ооруларды айыктыра албай, элдик медицинага кайрылган учурлар жок эмес. Буга элдик даарыгер, кыл тамырчы Дүйшөнбек Чомо уулу жеке тажрыйбасында күбө болуп жатканын айтты. Бүгүнкү коногубуз өлкөбүздөгү элдик медицина жана анын өзгөчөлүктөрү тууралуу ой бөлүшмөкчү.

“İki Çeşit Şifalı Bitkiyi Bulabilmek İçin 20 Sene 1000'in Üzerinde Bitkiyi İnceledim”

Geleneksel tıp terimi modern tıp döneminden önce farklı toplumlarda yüzlerce yıl öncesinde geliştirilmiş tıbbi sistemlere işaret etmek için kullanılır. Geleneksel tıp sistemleri bitkisel tıp, Ayurveda, Unani, akupunktur, geleneksel Çin tıbbi, Muti (Güney Afrika tıbbi), gibi tıp sistemlerini içine alır.

Düyşönbek Bey, alternatif tıbbi nasıl değerlendiriyorsunuz?

Alternatif tıbbi geleneksel tıp da diyebiliriz. Geleneksel tıbbin birkaç dalı var. Örneğin, molla, kırık-çıkıkçı gibi çeşitleri vardır. Şifalı bitkilerle hastalıkları tedavi, bilimsel tıbbin başlangıcı olarak kabul edilmektedir. Şifalı bitkileri hastalıkların tedavisinde kullanmak eskiden kalmış bir metottur. Alternatif tıp laboratuvar yolu ile değil, insanların organizmasını araştırıp, onun özelliklerini bulmaya çalışır.

Kırgızistan'da alternatif tıbbi insanlar güveniyorlar mı?

Doğu tıbbi % 70 alternatif tıbbin metotlarını, % 30 bilimsel tıbbi kullanmaktadır. Oysa bizdeki durum tam tersidir. Sadece % 10 alternatif tıbbi kullanılıyor. Kırgızlarda “Elli yılda halk yeni, yüz yılda yer yeni” atasözü vardır. Bunun gibi zaman geçtikçe üfürükçü, kırık-çıkıkçı ve şifalı bitkilerle çalışanlar bilimlerini geliştirerek, kendi bilgilerini yenilemeleri gerekiyor.

Şifalı bitkilerle çalışırken öncelikle nelere dikkat etmek gerekir?

Hangi organımıza ne tür bitkiler gerektiği, hangi metotla uygulanacağı önemlidir. Her insanın organizma yapısına göre uygulanan alternatif tıp yöntemleri de farklılık gösterir. Bilimsel tıpta ilaçlara kimyasal maddeler katılarak yapılırken, alternatif tıpta sadece doğal bitkiler kullanılmaktadır. Şifalı bitkileri doğadan baharın son aylarından başlayarak yazın sonlarına kadar ailemle topluyoruz. İki oğlum 4

yaşından beri bitki topluyor. Bu nedenle üç ay boyunca hastaları muayene edemiyoruz çünkü şifalı bitkileri topladıktan sonra kurutma ve saklama işleriyle uğraşıyoruz.

Düyşönbek Bey, kendiniz ile ilgili bilgi verebilir misiniz? Bu mesleği nasıl seçtiniz?

Bu meslek bana ninemden kaldı. Bana, damara, kalp atışına göre sıcak soğuk hastalıkları tanımayı ninem öğretti. Ninem damarcı, kırık-çıkıkçıydı. Birçok bitkinin özelliklerini bilirdi. Büyüdüğüm zaman benden bitkinin 3 çeşidini bulmamı istemişti. Ninemin bu isteğini gerçekleştirmek amacıyla bu 3 şifalı bitkiyi araştırmaya başladım. Sovyetler Birliği döneminde alternatif tıp yasaklandı. Ancak buna rağmen dağa gitmenin bir yolunu buluyordum. Benim aradığım bitkiler: ‘Birincisi kanı durduran, ikincisi deride yara izi,

nokta kalmayacak şekilde deriyi iyileştiren, üçüncüsü ise kırık-çıkıkta kullanılan bitkilerdi.’

Aradığınız bitkileri bulabildiniz mi?

Önce araştırıp, topladığım bitki sayısı 300'e kadar ulaştı. Damar kesilince kanı durduran ilk bitkiyi bu 300 bitki arasından buldum. İkinci bitkiyi bulmak için 700 çeşit bitkiyi inceledim. Bu şekilde şifalı bitkilerin iki çeşidini 20 sene bulabildim. Üçüncüsünü ise hala arıyorum. İnşallah, bu sene bitkinin 3. çeşidini de bulmayı ümit ediyorum. Yakında bir tanıdığım bana yaban frenk üzümünün kökünü önerdi. Yaban frenk üzümünün yüzeyinde kabuğu, kabuğundan sonra da ince zar gibi yaprağı olur. İşte o ince yaprağı kırığa kullanırsa faydalı oluyor. Yakında söylediğim bu kökü arayıp bulmaya çalışacağım.

-Röportaj için teşekkür ederiz. Başarılar dileriz!

Günümüzde modern tıpta çare bulamayanlar çözümü alternatif tıpta arıyor. Alternatif Tıp Uzmanı Düyşönbek Çomo Uulu bu tür vakalara birçok kez şahit olduğunu söylüyor. Alternatif tıp ve özellikleriyle ilgili Düyşönbek Çomo Uulu'ndan bilgi aldık.

Ayday Amangeldi kızı

Батыш менен Чыгышты бириктирген Лагман

Асель Солпуева

Заманбап ашканалардын негизи түрк маданияты жана Азия ашканасында түптөлгөн десек ашыкча болбос. Дүйнөнүн төрт бурчунда желип келген спагетти, Чыгыш Түркстан ашканасынын ажары лагмандан келип чыккан.

“ЧОЙМО ТАМАК”

Тарыхты карыткан лагман түрк элинин салттык тамагы. “Чоймо тамак” деп айтылып, чоюу, узартуу, ичкертүү маанисин камтыйт. Бул тамакка Улуу Түрк изилдөөчүсү Махмуд Кашгари “Лагман” деп ат койгон.

Кадимки лагман колго даярдалган камырдын үстүнө шорпо кошулган тамак. Өзүнчө жасалган камыр менен шорпо тез эле даяр болот. Тамак калориялуу болгонуна карабастан өзгөчө тамшанткан даамынан улам кайра-кайра жегиңди келтирет. Спагетти болсо, тескерисинче, аз калориялуу. Бирок бул да тез аранын ичинде даярдалган тамактарга кирет.

ЕВРОПАГА КӨЧҮП БАРГАН “ЛАГМАН”

Лагмандын камыры бычак менен кесилбейт. Кол менен бөлүкчөлөргө бөлүнүп өзүнчө ичке камыр болгуча чоюлат. Камыр колго жасалса даамдуураак, аш-казанга сиңиримдүүрөөк болот. Эгер камыр жайылып кесмедей тууралса, ал лагман эмес, спагеттинин камыры болуп калат. Анткени италия ашканасында спагетти сызыктарга кесилсе туура даярдалган болуп саналат. Ашпоз чоң апалардын айтымына караганда колго жасалган тамак ысык тамакка кирет, ал эми макарон сыяктуу фабрикада жасалган камыр суук тамак.

Лагмандын жаралышы кызыккандарга сыр бойдон калган. Бирок спагеттини айта турган болсок, салттык Чыгыш Түркстан ашканасынын изилдөөчүсү Нурала Гөктүрктүн өзгөчө пикири бар. Ал Батыш

тарапта спагетти деп таанылган тамак Чыгыш Түркстандан келгенин тастыктап китепке басып чыгарган. Башка саякатчы Марко Поло атактуу “Чыгышка карай саякат” аттуу китебинде, ал өз мекенине кайтып баратканда лагманды ала кеткенин жазган.

Нурала Гөктүрк европалыктарды Түрк элинин эң бай ашкана маданиятын өз мамлекеттерине алып кетип ылайыкташтырып өздөштүрүп алышкан деп айткан.

ДҮЙНӨЛҮК РЕКОРД КИТЕБИНЕ КИРИП...

Лагманды бардык адамдар жакшы көрөт. Кыргызстандагы атактуу кафелердин ээлери бир ооз менен, “лагман” эң көп желген тамак деп билдиришти. “Закия” кафесинин ээси Чолпон Аманкулова бир күндө миңден ашык порция лагман талап кылынаарын айтты.

Лагмандын камыры тууралуу уламыштар айтылып келет. Жаш кыздар камырды тегиз, ичке жана үзбөй чоюшса өмүрү да узун болоору айтылат. Буга ишенген кыздар лагман чойгонго кызыккандыктан мыкты ашпозчулар чыккан. Мисалы, дүйнөлүк рекорддор китебинде катталган эң узун камыр бир жарым километради ашкан.

Спагетти лагмандын камыры сыяктуу эле туздуу суу же шорпого бышырылат. Даяр спагеттинин үстүнө соус куюлган соң паста тамагы даяр болот. Дүйнө жүзүндө макарондорду даярдоо технологиясы абдан өнүккөн. Мисалы, азыркы күндө пастанын эле 300 чакты рецептери бар.

Orta Asya'dan Avrupa'ya Uzanan Lağman

Asel Solpueva

Tarihten günümüze her alanda çok önemli gelişmeler gösteren Orta Asya mutfağının dünya mutfaklarına olan etkisi konuşula gelmiştir. Bunun en önemli kanıtı dünyanın çeşitli bölgelerinde büyük bir iştahla yenen spagettinin kökeninin Orta Asya Türkleri'nin meşhur yemeği lağmana dayanmasıdır.

Türkistan kökenli lağman Orta Asya'da tarihten günümüze kadar zevkle yenen milli yemeklerin başında gelmektedir. "Sozma aş" denilen, 'çözme, uzatma, inceltme manasına gelen yemeğe, Büyük Türk Bilgini Kaşgarlı Mahmut "Divan'ü Lüğatül Türk" adlı eserinde 'lağman' adını vermiştir.

Lağmanın yapılış tarihi çözülemeyen bir sır olarak kalırken, spagettinin tarihine bakacak olursak, geleneksel Doğu Türkistan mutfağının kültür araştırmacısı Nurala Göktürk gazetemize yaptığı açıklamada, Batıda spagetti olarak bilinen makamanın kökeninin Doğu Türkistan olduğunu ileri sürmektedir. İtalyan mutfağı olarak bilinen yemeklerin birçoğunun günümüzde Doğu Türkistan Uygur mutfağında geleneksel olarak yapılan yemekler olduğunu söyleyen Göktürk, İtalyan Seyyah Marko Polo'nun

1400'li yıllarda Doğu Türkistan ziyaretinde birçok yemeğe hayran kalarak, kendi ülkesine taşıdığını ve İtalya'ya dönüşünde, bugün spagetti olarak anılan yemeği de batıya götürdüğü belirtmektedir. Bu durumdan Uzakdoğu Seyahatnamesi'nde de bahsedilmektedir. Bu ve buna benzer nedenlerle Nurala Göktürk: "Batılıların, Türklerin zengin mutfak kültürlerini kendi ülkelerine taşıdıklarını dile getirmektedir.

'Batının lağmanı'

Normal lağman hamuru el yapımı ile hazırlanmaktadır. Hamurun üzerine konulmak üzere hazırlanan sos hızlı pişiriliyor. Bu ise lağmanın kalorisini yükselterek aynı tat veriyor. Spagetti ise lağmana göre daha az kaloriye sahiptir.

Lağmanın hamuru bıçakla kesilmez. Ellerle parçalara bölünür, sonra

bu parçalar aynı şekilde inceltilip uzatılır. Elle yapılan hamur daha lezzetli, mide için faydalıdır. Oysa spagetti hamuru açılarak parçalara kesilerek yapılmamaktadır. Çünkü İtalyanlar ilk olarak spagettiyi düz keserek hazırladıklarını söylerler. Bunun dışında Aşçı ninelerin söylediğine göre lağman gibi elle yapılan hamur yemekler sıcak yemek sınıfına girerken, makinelere yapılan makarna yemekleri soğuk yemekler sınıfına girmektedir.

Dünya Rekorlar Kitabına giren yemek

Lağmanı herkes seviyor. Kırgızistan'daki meşhur lokantaların sahiplerinin söylediğine göre lağman çok fazla tüketiliyor. "Zakiya" adlı, batı mutfağını temsil eden, lokantanın sahibi Çolpon Aманкулова bir günde binden fazla porsiyon lağman tükettildiğini belirtiyor.

Lağmanın hamuru hakkında efsanelerde var. Genç kızlar hamuru düz, uzun yaparlarsa hayatları da uzun olacaktır. Buna inanan genç kızlar lağman yapmaya motive edilerek, lağman ustaları ortaya çıkartılmıştır. Dünya rekorları kitabında kaydedilen en uzun hamur bir buçuk kilometreden uzundur.

İtalyan mutfağının kartviziti.

Spagetti lağmanın hamuru gibi tuzlu su veya çorbada pişirilen uzun makamanın bir türüdür. Ama böylece pişirme yönteminin sahibi kendileri olduklarını savunurlar. Hazır makarnanın üzerine dökülen soslu yemeğin adı ise pasta. Spagetti, makarna yapma teknolojisi dünyada büyük ilgi görmektedir. Bugün üç yüze ulaşan pastanın türlü tarifleri vardır.